

TARTALOMJEGYZÉK

A kistérségre vonatkozó korábbi stratégiák összefoglalása.....	4
Az NFT III – új Uniós költségvetési időszakára vonatkozó – alapelvei.....	8
B.-A.-Z. Megye fejlesztési cél- és programrendszere	11
A B.-A.-Z. Megyei Területfejlesztési Tervben a Bódva-vidék fejlesztésére javasolt értékei	14
Jövőkép.....	16
Célfa.....	17
1. Humán erőforrás fejlesztése.....	17
2. Gazdaság fejlesztése.....	17
3. Turizmus, idegenforgalom fejlesztése	17
4. Társadalmi környezet fejlesztése	18
5. Infrastruktúra fejlesztése.....	18
6. Környezetvédelem, az épített és természeti környezet megóvása	18
7. Településhálózat, a kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése	18
8. Prioritások összefoglaló táblája	19
I. Humán erőforrás fejlesztése	21
I/1. A képzés, átképzés korszerűsítése, és specializálása a kistérségben	21
I/2. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása.....	26
I/3. Az egészségügyi infrastruktúra fejlesztése	31
I/4. Foglalkoztatási programok indítása és fenntartása.....	35
I/5. A civil szervezetekben tevékenykedők képzése, bevonása a kistérség fejlesztésébe.....	39
II. A gazdaság fejlesztése	42
II/1. Az agrár szektor fejlesztése.....	42
1. Integrációk szervezése, kiépítése	42
2. Birtokszerkezet átalakítása	45
3. Az adottságoknak megfelelő területhasználat, gazdálkodás	47
4. Élelmiszeripari feldolgozó kapacitás bővítése.....	54
5. Biotermesztés meghonosítása	56
6. Extenzív állattenyésztés.....	57

7. Erdőgazdálkodás.....	59
8. Termelői szolgáltatások fejlesztése.....	60
II/2. Az ipar fejlesztése.....	62
1. A gazdasági szerkezet korszerűsítése	62
2. Az iparszerkezet arányainak módosítása	64
3. Tőkevonzó-képesség növelése.....	66
4. A szolgáltató ipar, kisipar korszerűsítése, újraélesztése	67
III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése.....	69
<i>III/1. Turisztikai szálláshelyek, vendéglátóhelyek számának növelése</i>	<i>69</i>
<i>III/2. Vendéglátó szolgáltatások körének bővítése, minőségének fejlesztése</i>	<i>72</i>
<i>III/3. Helyi beszállítók bevonása, aktivizálása.....</i>	<i>75</i>
<i>III/4. Határon átnyúló közös turisztikai, kulturális fejlesztések</i>	<i>77</i>
<i>III/5. Turisztikai, kulturális programcsomagok, programajánlók készítése</i>	<i>79</i>
<i>III/6. Tematikus turizmus tervezése, feltételeinek megteremtése.....</i>	<i>82</i>
<i>III/7. Turisztikai marketingterv készítése</i>	<i>85</i>
<i>III/8. Szállásadók, vendéglátók, szolgáltatók szakirányú képzése</i>	<i>87</i>
<i>III/9. Turisztikai információs rendszer bővítése, kistérségi hálózat működtetése</i>	<i>89</i>
IV. Társadalmi környezet fejlesztése	91
<i>IV/1. A demográfiai és társadalmi struktúra negatív irányú változásainak mérséklése.....</i>	<i>91</i>
<i>IV/2. A kistérség innovációs tevékenységének erősítése, a lakosság kezdeményező képességének fokozása.....</i>	<i>94</i>
<i>IV/3. A helyi szellemi és tárgyi értékek számbevétele, megőrzése, állagmegóvása, helyi védelem alá helyezése</i>	<i>96</i>
<i>IV/4. Kulturális csoportok szervezése, erősítése</i>	<i>99</i>
<i>IV/5. Kulturális rendezvények, hagyományőrzés, települések közötti együttműködés.....</i>	<i>102</i>
V. Infrastruktúra fejlesztése.....	105
<i>V/1. A kistérség elérhetőségének javítása</i>	<i>105</i>
1. Bekapcsolás a gyorsforgalmi úthálózatba.....	105
1.1 Főutak	105
1.2 Mellékutak hálózat.....	106
1.3 Belső utak, járdák felújítása.....	107
1.4 Csapadék-víz elvezetése	108
1.5 Kerékpárutak hálózatának kiépítése	109

1.6 Közúti és vasúti határátkelőhely fejlesztése	110
V/2. Hiányzó gázvezeték és szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése és a szennyvíz kezelése.....	113
1. Szennyvízcsatornázás, kezelés.....	113
2. Vezetékes gázellátás	115
V/3. Szélessávú Internet kiépítése	117
VI. Épített és természeti környezet megóvása	120
VII/1. Településkép javítása.....	120
VII/2. Környezettudatos szemléletformálás.....	123
VII/3. A kommunális hulladékgazdálkodás fejlesztése.....	126
VII/4. Határon átnyúló környezetvédelmi fejlesztések megvalósítása.....	130
VII. A kistérség belső és külső kommunikációs hálózatának fejlesztése	133
VII/1. Komplex információs és kommunikációs fejlesztések megvalósítása	133
VII/2. Térségmarketing erősítése	136
VII/3. A határ menti települések közötti kulturális és cserekapcsolatok fejlesztése.....	139
VII/4. A civil szervezetek térségi szerepének megerősítése.....	142
VII/5. Testvér kistérségi kapcsolatok kialakítása	145
VII/6. A pályázati aktivitás növelése	148
VII/7. A lakosság kötődésének erősítése, szemléletformálása.....	151
VII/8. Az Aggteleki Nemzeti Park és a kistérség egyéb szervezeteinek fokozottabb együttműködése.....	154
Irodalomjegyzék	158

Az Edelényi Kistérség Komplex Fejlesztési Stratégiája, Operatív programja

I. A Kistérségre vonatkozó korábbi stratégiák összefoglalása

A kistérség fejlesztésére már korábban is több elképzelés született, részben közvetett, részben közvetlen célok megfogalmazásával.

A fejlesztés hosszútávú stratégiai irányait 2016-ig (15 évre) jelölte ki a Bódva-Vidék Komplex Fejlesztési Stratégiája. Ezek az irányelvek a térség jelenlegi helyzetét figyelembe véve máig érvényesek helytállóak. Szükséges azonban a 2001 óta történt gazdasági, társadalmi változások figyelembevételével a korrekciók, módosítások elvégzése.

A fejlesztési stratégia 2001-2016 időintervallumra vonatkozó főbb megállapításai

1. A népesség innovációs képességének és kreativitásának erősítése
2. Fenntartható mező- és erdőgazdálkodás kialakítása, természetvédelem
3. Természeti és néprajzi tartalmú, magas hozzáadott értéket tartalmazó termékek és szolgáltatások kifejlesztése, piaci bevezetése
4. Széleskörű személyi és szociális szolgáltató hálózat kiépítése
5. A térségben élők igény szintjét növelő és külső környezet érdeklődését felkeltő/erősítő esztétikus, komfortos és a természeti, s kulturális értékeket megőrző környezet kialakítása, foglalkoztatási programok megvalósítása
6. Erős regionális gazdasági klaszterekhez való kapcsolódásra képes belső vállalkozói réteg aktivitásának kialakítása
7. A térségi integrációt segítő külső és belső partnerségi kapcsolatrendszerek és intézményhálózat kiépítése

A fejlesztés folyamatának minden fázisában érvényesítendő alapelvek továbbra is meghatározóak

1. A térség elmaradottságából előny kovácsolható a természeti és kulturális értékek hasznosításával, a dinamizálásra képes népesség kreativitásával.
2. A minőség, az eredményesség előtérbe-állításával
3. A roma népesség gazdasági és társadalmi integrációjának elősegítése
4. Helyi kontroll kiépítése
5. Partnerség erősítése
6. Foglalkoztatás és a technikai fejlesztés összhangja
7. Fenntarthatóság feltételeinek megteremtésével

A fentieket még az alábbiakkal kell kiegészíteni

- Nyilvánosság
- Esélyegyenlőség
- Környezeti fenntarthatóság
- Együttműködés követelményeivel

A fejlesztési programok hatása, eredménye (2000-2005)

A fejlesztési programok eredménye a helyzetértékelés és a hatásindikátorok alapján

- nem javult a kistérség demográfiai egyensúlya
- nem javult a jövedelemtermelő képesség
- érezhetően romlott az életminőség, nő a munkából tartósan kirekesztettek száma
- szigorodtak a fejlődés fenntarthatóságának feltételei

Demográfiai egyensúly romlott

- elvándorlás, további településerózió veszélye
- roma népesség arányának növekedése
- az aktív korú népességen belül nőtt a cigányok aránya
- növekszik a szakképzetlenek, alulképzettek aránya

Jövedelemterelő képesség tovább romlott

- gazdasági aktivitás rendkívül alacsony, a munkaképes lakosság 35-40 %-a aktív
- kis- és közepes vállalkozások száma alacsony, csökkenő
- az agrárgazdálkodás kitörési pontjait nem sikerült megtalálni (bio-gazdálkodás!)
- részeredmények a falusi, agro- és ökoturizmus fejlesztésében
- határmenti együttműködésben megvalósuló vállalkozásfejlesztés lehetőségei kiaknázatlanok maradtak

Az életminőség romlott (érezhetően)

- a foglalkoztatás mutatói nem javultak
- szolgáltatások színvonala romlott
- infrastruktúra, az elérhetőség romlott, a célcsoportok életkörülményei romlottak, nőtt az elégedetlenség

A fenntarthatóság feltételei az elmúlt időszakban megvalósult projektek figyelembevételével is romlottak

- A kistérség pályázati aktivitását mutatja a területfejlesztési források (TEKI, CÉDE, TFC, OFA) elérése érdekében benyújtott pályázatok számának alakulása;
- A számadatok nemcsak az önkormányzatok pályázatait tartalmazza hanem a vállalkozók, vállalkozásokét is.

Évek	Beadott pályázat
2001	88 pályázat
2002	52 pályázat
2003	131 pályázat
2004	62 pályázat
Összesen	333 pályázat

Ez az aktivitás a többi kistérséghez viszonyítva közepes.

- a jól működő KKV-k száma kevés
- a vállalkozók tőkeereje kismértékű

- az önkormányzatok anyagi helyzete romlott
- a lakosság önbecsülése alacsony szintű
- nem nőtt számottevően a környezet terhelése
- a munkaerő-piacnak kedvező korszerkezet nem alakult ki
- a fiatal, képzett munkaerő elvándorol, letelepítési feltételeik hiányoznak
- a helyi önszervezőség elemei hiányoznak, elégtelen a partnerség és együttműködés

2001 – 2005 közötti elkészült fejlesztési stratégiák, irányelvek

2000 – 2004 Felkészülés az Uniós csatlakozásra

- NFT – I
- Országos Területfejlesztési Konceptió
- Területfejlesztési Törvény módosítása 2004
- ÉM-i Régió Regionális Akcióterve 2004
- BAZ Megye Területrendezési Terve 2002
- BAZ Megye Idegenforgalmi Stratégiája
- BAZ Megyei Fejlesztési -Felzárkóztatási Program 2002
- BAZ Megye Fejlesztési Konceptiója
- BAZ Megyei Innovációs Stratégia
- Bódva –Vidék Komplex Fejlesztési Stratégiája
- Széchenyi Terv

2003 – 2004 Többcélú Területfejlesztési Kistérségek megalakulása

2003-tól Cserhát Hernád Bódva térség felzárkóztatási programja

2005 Megalakult az ÉM-i Regionális Innovációs Ügynökség

2006 Elkészült az ÉM-i Regionális Információs Stratégia

Szomszédos kistérségek fejlesztési tervei

- SHBÖTT fejlesztési stratégiája elkészült
- Kazincbarcikai Kistérség fejlesztési stratégiája készül
- Szikszói Többcélú Kistérségnek van fejlesztési stratégiája
- Cserhádi Településszövetségnek van fejlesztési stratégiája

2007-2013 EU MEGVÁLTOZOTT VIDÉKFEJLESZTÉSI POLITIKÁJA

Az NFT II – új Uniós költségvetési időszakra vonatkozó – alapelvei

- BAZ Megyei Területfejlesztési Koncepció (2007 – 2013)
- BAZ Megyei Területrendezési Terv
- Regionális Akcióterv (RAT)
- Észak-Magyarországi Régió Innovációs Stratégiája
- Bódva- vidék Komplex Fejlesztési Stratégiája

Az Edelényi Kistérség komplex fejlesztési stratégiájának tervezése során figyelembe vettük a fenti dokumentumok kistérségre vonatkozó részeit, ajánlásait.

1. Az NFT II – új Uniós költségvetési időszakára vonatkozó – alapelvei

A 2007-2013 közötti időszakra szóló tervnek ki kell elégítenie a Magyar Köztársaság Alkotmányának az ország középtávú gazdasági-társadalmi tervéről szóló rendelkezéseit, s ennek megfelelően kormányzati ciklusokon átívelő és konszenzuson nyugvó célrendszert követni. A terv illeszkedik az ország konvergencia-programjához, illetve az Európai Unió kohéziós politikájának fő célkitűzéseire. Képes a jelenleg egymástól független fejlesztési elképzeléseket, programokat a célok és az általuk kijelölt ágazati prioritások alapján összehangolni és alkalmazkodni az ország egyes régióinak sajátos igényeihez.

A terv lehetővé teszi a közösségi források teljes körű felhasználását, a gyakorlatban is megvalósítja a partnerség elvét a régióon belül és a szomszédos országokkal éppúgy mint az Európai Unió hozzánk hasonló érdekű országaival.

A Kormánycélok, és alapelvek teljesülése érdekében kiemelt feladatának tekinti a több kormányzati cikluson átívelő. Konszenzussal kialakított kormányzati és tárca szintű stratégiai tervezést.

Ennek érdekében célul tűzte ki, hogy készüljön el az NFT II. is magába foglaló, a hazai és uniós forrásokat integráló Európa Terv, mely az ország középtávú (2007-2013) fejlesztési

stratégiai terve, mely a lehetséges szinergiákat teljes mértékben kihasználja. Ennek első eleme az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió, melyet az Országgyűlés fogad el.

A javaslatban a fejlesztési koncepció az alábbi társadalompolitikai alapelvekre épül

- **Az életminőség** javítása az életkörülmények tudatos fejlesztésével az egészséges és környezettudatos életmód ösztönzésével fenntartható gazdasági növekedés, versenyképesség növelésének eszközeivel.
- **Az esélyegyenlőség** növelése integrációval, az alapvető javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés javításával, az egyéni kiszolgáltatottság csökkentése.
- **A regionális különbségek csökkentése** a térségek fejlettségének elősegítésével (konvergencia).
- **A harmonikus társadalmi viszonyok** elősegítése, a családi és közösségi integráció, a társadalmi sokszínűség, az identitástudat, az integráció és a megújulási készség fejlesztésével és erősítésével.

A 2007-2013 időszak fejlesztési terve négy stratégiai pilléren nyugszik

- a.) **Társadalmi és gazdasági kohézió, az összetartó társadalom elvének érvényesülése**
Magába foglalja az ország egészének, illetve egyes térségeinek gazdasági felzárkózását (konvergencia), kapcsolódva az innováció és fejlődés térbeli terjedésének elősegítése, a területi különbségek csökkentése, az ország európai térbe integrálásának Országos Területfejlesztési Konceptiójában kijelölt irányokhoz.
Összetartó és esélyteremtő társadalom megteremtése (szolidaritás) a versenyképesség javításával, a tudásvezérelt és megújuló társadalom megerősítésével és a fenntartható fejlődés érvényesítésével kívánjuk elérni.
- b.) **Az ország versenyképességének javítása**
Alapja a kutatás – fejlesztés, az innováció, az információtechnológia széleskörű alkalmazása, valamint az ország földrajzi fekvését kihasználó infrastruktúra fejlesztése
Kiterjed a versenyképességet befolyásoló közigazgatási jogi- és belbiztonsági, az egészség, illetve a települési környezet fejlesztésére.

c.) A tudásvezérelt és megújuló társadalom megerősítése

Az egész életen át tartó tanulás stratégiájába illeszkedően magába foglalja a képzésnek és az oktatásnak a gazdaság igényeinek megfelelő koordinált fejlesztését, a foglalkoztatás bővítését, a tudomány, a kutatás-fejlesztés, az innováció és az információs társadalom emberi erőforrás-fejlesztését és tudás szükséglet kialakításának feltételeit.

Másrészt a társadalmi befogadás, a hátrányos helyzetűek és kirekesztettek reintegrációját, az esélyegyenlőséget, fokozottan támaszkodva a közoktatás és a munkaerőpiaci reintegrációban rejlő lehetőségekre.

d.) A fenntartható fejlődés elvének érvényesítése

Fenntarthatóságot kiterjesztve a környezeti, gazdasági és szociális területeire, különös tekintettel az élhető környezet megteremtésére, a természeti forrásokkal való gazdálkodás kritériumaira.

2. Borsod-Abaúj-Zemplén megye fejlesztési cél- és programrendszere**Alapvető célja**

A megyében élők jólétének növelése, emberközpontú területfejlesztési fejlődési irányok kijelölése.

A jólét, mint alapcél több dimenzióból épül fel, melyek közül négy elemet kell kiemelni

- **Gazdasági jólét** - a háztartások fogyasztásában, a megtakarítások növekedésében, a vagyonosodásban jelenik meg.
- **Kulturális jólét** - a képzettség, a műveltség, mely egyrészt a gazdasági lehetőségek megragadását, másrészt a megszerzett javak használatának, élvezetének feltételét jelenti a térségben élők számára.
- **Környezeti jólét** – minőségi élet, mely lehetővé teszi a potenciális, valós lehetőségek kihasználását az egyéni, családi, közösségi szereplőknek a megye által biztosított feltételek fejlesztésével – fizikai infrastruktúra, egészségügyi, sportolási, ökológiai feltételek összességével.

- **Közösségi jólét** – Identitástudat, területi kohézió, mely a településeken, a térségekben élők helyben maradásának alapvető feltétele. Értelmi, érzelmi azonosulás, aktív, baráti emocionális kapcsolatok, a társadalmi, közösségi kapcsolatok felépítése az egyéni és közösségi jólét érdekében.

A célok mindegyike együttesen képezi a fejlesztési koncepció alapvető prioritásait. A kiemelt célok, fejlesztési irányok összekapcsolódnak és nem helyettesítik egymást, miközben viszonyuk ellentmondásokat hordoz.

A célok, fejlesztési irányok megvalósítása közötti összhang megteremtése a fejlesztési koncepció kiemelkedő fontosságú követelménye.

Edelényi kistérségre vonatkoztatott fejlesztési programjavaslat:

Fejlesztési cél és prioritások

- Idegenforgalom fejlesztése
- Mezőgazdaság integrált fejlesztése
- Infrastruktúra fejlesztése
- Munkahelyteremtés

Stratégiai programok

a.) Idegenforgalom fejlesztése

- Turizmus lehetőségeinek kihasználása – lovas-, barlang-, vízi-turizmus, erdei kerékpár túrák elsősorban az Aggteleki Nemzeti Park, illetve a Rakacai-tó vonzáskörzetében
- Hagyományörző népi értékek, régi mesterségek bemutatása, tanítása (pl. szén-, mészégetés)
- Erdei iskolák létrehozása, életmód, természet és madárvédelmi oktatás, stb.
- Vadászat, a vadászati turizmus fejlesztése (Szelce-puszta)
- Kastélyok, kúriák hasznosítása, kiemelten az edelényi Coburg K'Hullier kastély
- Emlékparkok kialakítása (Derenk romközség, Szádvár)

b.) Mezőgazdaság integrált fejlesztése

- Biotermékek előállítása, feldolgozása/növénytermesztés és állattenyésztés
- Bogyós- és csonthéjas hagyományos gyümölcsök telepítése, termesztése, feldolgozása, hűtés és aszalás
- Gyógynövények termesztése, szárítása, feldolgozása
- Erdei termékek gyűjtése, szárítása, aszalása, stb.
- Erdészeti tevékenység fejlesztése, erdőtelepítés, fafeldolgozás, faipari termékek előállítása, fafaragás
- Vadászat, vadgazdálkodás fejlesztése
- Állattenyésztés fejlesztése, hagyományos ágazatok és új (kecske, vágónyúl, egyéb kisállatok) ágazatok fejlesztése, feldolgozása
- Szociális földprogramok kiszélesítése, foglalkoztatás és jövedelemszerzés mellett munkára nevelési céllal
- Feldolgozott termékek színvonalas csomagolása, a feldolgozó üzemekhez csomagoló részleg telepítése

c.) Infrastruktúra fejlesztés

- Szennyvízhálózat bővítése, kommunális hulladéklerakók építése
- Úthálózat korszerűsítése, összekötő és térségi feltáró-, bekötő utak építése
- Közúti és vasúti közlekedés fejlesztése, a tornanádaskai határátkelő nemzetközivé fejlesztése
- Gázhálózat kiépítése, a gázprogram befejezése
- Teleház-program
- 27. számú út, Edelényt elkerülő szakaszának megépítése

d.) Munkahelyteremtés

- A térség népesség megtartó képességének fokozása
- Bedolgozó és háziipari jellegű tevékenységek fejlesztése

3. A B.-A.-Z. Megyei Területrendezési Tervben a Bódva-vidék fejlesztésre javasolt értékei

3.1. Országosan védett természeti területek

Aggteleki Nemzeti Park, védett terület -20348,8 ha

3.2. Természeti érték

Aggtelek – Rudabánya – Szendrő hegyi földtani alapszelvény

3.3. Bioszféra rezervátum

Jósvafő (Nagyoldal, Oltárkő) mezőgazdasági terület 150 ha

3.4. „Ex lege” védett lápokkal rendelkező települések

Szalaszend, Szalonna, Meszes, Pekupa, Rakaca, Galvács, Komjádi, Bódvalenke, Bódvaszilás, Hídvérgardó, Tornanádaska, Szentandrás, Szentjakab, Barakony, Viszló, Szín, Szögliget

3.5. Egyéb kiemelt természetvédelmi oltalom alatt álló területek

Magterület – Alsó-hegy 229 ha

Bódvaszilás érintett település

3.6. Térségi jelentőségű védett természeti terület

Komjádi tölgyfa

Mocsári ciprusok - Bódvarákó

Ökofolyosó – Bódva folyó völgye – magterületet összekötő zöldfolyosó

3.7. Sérülékeny vízbázis – karsztvíz

Jósvafő, Szalonna, Komjádi, Bódvaszilás

3.8. Kiemelten fontos ÉTT-s terület

Aggteleki Nemzeti Park magterülete

3.9. Egész település védelemre alkalmas településképpel rendelkezik

Táji, építészeti arculatvédelem: Jósmafő, Becskeháza, Debréte, Varbóc, Tornabarakony, Teresztenye

A település központi része védelemre javasolt: Tornakápolna, Hídvéguardó, Égerszög, Hegymeg, Tornaszentjakab

Őskori kiemelt régészeti lelőhely: Esztramos – András barlangban talált lelőhely

3.10. Védett országos jelentőségű, védett régészeti lelőhelyek

Régészeti területek: Edelény földvár

3.11. Regionális jelentőségű régészeti lelőhelyek

- Bodvarákó Esztramos – András barlang – őskori barlangi lelőhely
- Dámóc – Árpád-középkori lelőhely, Szélesdaru település
- Edelény erődítés – őskori-középkori - Mederőr-telep
- Edelény település – őskor – Ludmilla dűlő
- Hangács település – Árpád-kori - Simon völgyi tanya
- Jósmafő – vaskohó – Árpád-kori – Hutarét
- Martonyi kolostor – középkor
- Meszes – erődítés – őskor – Várhegy
- Szendrő – település – Árpád-kori – Gacsal
- Szendrő – település – Árpád-kori – kálvária domb + temető
- Szögliget – erődítés – őskori – középkor – Óvár
- Szögliget – erődítés – őskor-középkor – Szádvár
- Szinpetri – barlangi lelőhely – őskor – Hosszútető – Julcsa barlang

3.12. Turisztika

Természetes vizek: Bódva-folyó, Rakaca-tó

Jelentős templom: Tornaszentandrás

Kiemelt üdülővezet: Aggtelek és környéke

Turisztikai Központ: Aggtelek térsége

- Szervező Központ – Aggtelek
- Tájéközpont: - Jósmafő, Égerszög
- Gyógyhely – Jósmafő – Aggtelek

3.13. Hálózati jelentőségű mellékutak

- 26-os főút Serényfalva, Kelemér – Aggtelek – Jósvalő – Szín – 27-es főút – állagjavítás)
- Kerékpárút – Miskolc – Edelény

A fenti dokumentumokban megfogalmazott célkitűzések nagy része ma is aktuális, sajnálatos, hogy az eltelt időszakban azokból nagyon kevés valósult meg. A koncepció kidolgozása során figyelembe vettük a korábbi sikertelenségek okait, a megfogalmazott célok között ezek továbbra is szerepelnek.

4. Jövőkép

Az általunk megfogalmazott jövőkép egy olyan rekreációs üdülő, pihenő zóna kialakítása, amely országosan és országhatáron kívül is ismert és elismert. Biztosítja a kistérségben élők megélhetését, és ennek kiszolgálására rendeli a kistérség mező-, erdőgazdálkodását, valamint iparát. A gazdasági és társadalmi szereplők, hatékony belső és külső kommunikációra alapozva, jól szervezett partnerségben, kimunkált területfejlesztési programok alapján, a meglévő erőforrásokra építve végzik a kistérség és azon belül a mikro-térségek komplex fejlesztését. Annak érdekében, hogy a 2007-2013-as tervezési ciklus végére az életminőség elérje az Észak-magyarországi régió fejlettségi szintjének átlagát.

Ezek alapján az alábbi stratégiai célokat és programokat fogalmaztuk meg.

5. CÉLFA

Fő cél: a kistérségben élők életminőségének stabilizálása, a további romlás megállítása, a fejlődési pályára állás feltételeinek megteremtése.

1. Humán erőforrás fejlesztése

- A képzés, átképzés korszerűsítése
- Hátrányos helyzetű csoportok életésélyeinek javítása (Kistérségi komplex roma felzárkóztató program)
- Egészségügyi ellátás fejlesztése, korszerűsítése
- Foglalkoztatási programok tervezése és a szükséges feltételek megteremtése
- Civil szervezetek bevonása a térségfejlesztésbe

2. Gazdaság fejlesztése

- A gazdaság versenyképességének javítása
- A mezőgazdaság birtokszerkezetének és termék struktúrájának módosítása
- Mezőgazdasági feldolgozóipar telepítése
- Az ipari és lakossági szolgáltatások fejlesztése
- Munkahely teremtő vállalkozások támogatása

3. Turizmus, idegenforgalom fejlesztése

- Kistérségi, mikrotérségi turisztikai marketing tevékenység fejlesztése
- Szálláshelyek mennyiségének és színvonalának növelése
- Turisztikai, -kulturális programcsomagok kidolgozása
- A tematikus turizmus fejlesztése (sport, szabadidő, agrofarm, bor, vadász, horgász, stb.)
- Vendéglátók, szolgáltatók képzése
- Vendéglátó szolgáltatások fejlesztése
- Turisztikai információs rendszer fejlesztése

4. Társadalmi környezet fejlesztése

- A helyi szellemi és tárgyi értékek számbavétele, megőrzése
- Kulturális hagyományok újjá élesztése, felelevenítése
- Kulturális, hagyományörző rendezvények szervezése

5. Infrastruktúra fejlesztése

- A közlekedési feltételek, elérhetőség javítása, hálózati mellékutak felújítása, összekötő utak építése, mezőgazdasági utak, és kerékpárutak építése
- Határátkelőhely fejlesztése, logisztikai központ kialakítása
- Közműellátás javítása (szennyvízcsatornázás, gázellátás)
- Szélessávú Internet hálózat kiépítése /IKT/

6. Környezetvédelem, az épített és természeti környezet megóvása

- Környezettudatos magatartás kialakítása
- Lakó és természeti környezet állapotának védelme
- Együttműködés és partnerkapcsolatok javítása a Aggteleki Nemzeti Parkkal
- Kommunális hulladékgazdálkodás fejlesztése
- Határon átnyúló környezetvédelmi fejlesztés

7. Településhálózat, a kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

- Komplex információs és kommunikációs fejlesztések megvalósítása
- Térségmarketing erősítése
- A határmenti települések közötti kulturális és gazdasági kapcsolatok fejlesztése
- A civil szervezetek fejlesztése, aktivitásának fokozása
- A kistérség abszorpciós képességének növelése
- A mikro-térségek és az Aggteleki Nemzeti Park együttműködésének fejlesztése

A fenti célok hierarchizálása adott lehetőséget az alábbi stratégiai összefoglaló megfogalmazására.

Jövőkép	Az általunk megfogalmazott jövőkép egy olyan rekreációs üdülő pihenő zóna kialakítása, amely országosan és ország határon kívül is ismert és elismert. Biztosítja a kistérségben élők megélhetését, és ennek kiszolgálására rendeli a kistérség mező-, erdőgazdálkodását, valamint iparát. Az Edelényi Kistérségben élő gazdasági és társadalmi szereplők, hatékony belső és külső kommunikációra alapozva, jól szervezett partnerségben, kimunkált területfejlesztési programok alapján, a meglévő erőforrásokra építve végzik a kistérség és azon belül az mikrotérségek komplex fejlesztését annak érdekében, hogy a 2007-2013-as tervezési ciklus végére az életminőség elérje az Észak-magyarországi régió fejlettségi átlagát						
Elérendő cél	Teremtődjenek meg az Edelényi Kistérség gazdasági-társadalmi felzárkózásához, valamint mozgási pályára állásához szükséges feltételek.						
Stratégiai célok	A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság javítása érdekében.			Az életminőség, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.			
Prioritások	I. A HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE	II. A GAZDASÁG FEJLESZTÉSE	III. IDEGENFORGALOM	IV. TÁRSADALMI KÖRNYEZET	V. INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE	VI. AZ ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET MEGÓVÁSA	VII. A KISTÉRSÉGI BELSŐ ÉS KÜLSŐ KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSE
Célcsoportok	A kistérségben lakó és dolgozó emberek összessége, kiskorúak, hátrányos helyzetűek, időskorúak	Társas és egyéni vállalkozók, Külső beruházók (munkavállalók)	A kistérségbe látogatók, a vendéglátók	A kultúra művelői és átörökítői	Lakosság, közlekedők	A kistérség lakóterületén élő népesség. Termelő vállalkozások. A térségbe látogató emberek	Kistérség és a településszövetségek, kistérségi közigazgatás szereplői, civil szervezetek
Részecskék kapcsolata, időbeli ütemezésük	A jól képzett sokoldalú munkaerő a gazdasági fejlődés előfeltétele. Folyamatos, képzési formák és fejlesztési programok néhány hónaptól, több éven át tartó.	A minél fejlettebb gazdaság, megfelelő elvárásokat kedvezőbb feltételeket teremt az oktatáshoz, képzéshez. Közép és hosszútávú.	A térségbe utazók a helyi szolgáltatásokat veszik igénybe a turisztikai,- kulturális program- ajánlatok alapján, a turisztika a gazdaság húzó ágazatává válik Folyamatos	A gazdaság adott szintje feltételez egy meghatározott társadalmi és munkakultúrát. Folyamatos.	Bármelyik terület fejlesztéséhez elengedhetetlen a gyors információhoz és helyhez jutást és a környezeti terhelést csökkentő infrastruktúra. Rövid és hosszútávú .	Semmilyen fejlődés nem történhet a környezeti feltételek és tényezők rovására. Folyamatos.	Mind a lakosság, mind a gazdaság résztvevői számára a közigazgatási és intézményi feltételeket a települések együttműködése biztosítja mind horizontális, mind vertikális szinten. Folyamatos.

<p>I/1. A képzés, átképzés korszerűsítése, és specializálása a kistérségben</p> <p>I/2. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása</p> <p>I/3. Az egészségügyi infrastruktúra fejlesztése</p> <p>I/4. Foglalkoztatási programok indítása és fenntartása</p> <p>I/5. A civil szervezetekben tevékenykedők képzése, bevonása a kistérség fejlesztésébe</p>	<p>II/1. Az agrár szektor fejlesztése</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Integrációk szervezése, kiépítése 2. Birtokszerkezet átalakítása 3. Az adottságoknak megfelelő területhasználat, gazdálkodás 4. Élelmiszeripari feldolgozó kapacitás bővítése 5. Biotermesztés meghonosítása 6. Extenzív állattenyésztés 7. Erdőgazdálkodás 8. Termelői szolgáltatások fejlesztése <p>II/2. Az ipar fejlesztése</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iparszerkezetszerkezet korszerűsítése 2. Az iparszerkezet arányainak módosítása 3. Tőkevonzó-képesség növelése 4. A szolgáltató ipar, kisipar korszerűsítése, újraélesztése 	<p>III/1. Turisztikai szálláshelyek, vendéglátó helyek számának növelése</p> <p>III/2. Vendéglátó szolgáltatások körének bővítése, minőségének fejlesztése</p> <p>III/3. Helyi beszállítók bevonása, aktivizálása</p> <p>III/4. Határon átnyúló közös szomszédsági – turisztikai, kulturális fejlesztések</p> <p>III/5. Turisztikai, kulturális programcsomagok, programajánlók készítése</p> <p>III/6. Tematikus turizmus tervezése, feltételeinek megteremtése</p> <p>III/7. Turisztikai marketingterv készítése</p> <p>III/8. Szállásadók, vendéglátók, szolgáltatók szakirányú képzése</p> <p>III/9. Turisztikai információs rendszer bővítése, kistérségi hálózat működtetése</p>	<p>IV/1. A demográfiai és társadalmi struktúra negatív irányú változásainak mérséklése</p> <p>IV/2 A kistérség innovációs tevékenységének erősítése, a lakosság kezdeményező készségének fokozása</p> <p>IV/3. A helyi szellemi és tárgyi értékek számbavétele, megőrzése állagmegóvása, helyi védelem alá helyezése</p> <p>IV/4. Kulturális csoportok szervezése, erősítése</p> <p>IV/5. Kulturális rendezvények Hagyományörzés Települések közti együttműködés</p>	<p>V/1. A kistérség elérhetőségének javítása</p> <p>V/2. Hiányzó gázvezeték és szennyvízhálózat kiépítése és a szennyvíz kezelése</p> <p>V/3. Szélessávú Internet kiépítése</p>	<p>VI/1. Településkép javítása</p> <p>VI/2. Környezettudatos szemléletformálás</p> <p>VI/3. A kommunális hulladékgazdálkodás fejlesztése</p> <p>VI/4 Határon átnyúló és környezetvédelmi fejlesztések megvalósítása</p>	<p>VII/1. Komplex információs és kommunikációs fejlesztések megvalósítása</p> <p>VII/2. Térségmarketing erősítése</p> <p>VII/3. A határmenti települések közötti kulturális és cserekapcsolatok fejlesztése</p> <p>VII/4. A civil szervezetek térségi szerepének megerősítése</p> <p>VII/5. Testvér kistérségi kapcsolatok kialakítása</p> <p>VII/6. A pályázati aktivitás növelése</p> <p>VII/7. A lakosság kötődésének erősítése, szemléletformálása</p> <p>VII/8. Az Aggteleki Nemzeti Park és a kistérség egyéb szervezeteinek Fokozottabb együttműködése</p>
--	---	--	--	---	---	---

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság javítása érdekében

Prioritás I. A humán erőforrás fejlesztése

Beavatkozási terület

I/1. A képzés, átképzés korszerűsítése, és specializálása a kistérségben

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében

Specifikus cél: Az alap és középfokú, valamint a szakképzési oktatási infrastruktúra tárgyi és személyi feltételeinek javítása.
Speciális oktatási és képzési programok kidolgozása, a különböző helyzetű célcsoportok számára.
A települések szellemi és közösségi életének élénkítése.
A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci be- és visszaintegrálása feltételeinek megteremtése.

Indoklás

Egy térség fejlettségének egyik legfontosabb tényezője a versenyképes, megfelelő szakismeretekkel és készségekkel rendelkező munkaerő, hiszen ez vonzó a gazdasági vállalkozások, külső befektetők számára, hiánya, vagy elégtelen volta viszont hosszabb távon is gátolja a térség, kistérség fejlődését.

Kiemelten fontos az egész életen át tartó tanulás ösztönzése, a munkavállalók folyamatos képzése, szakmai ismereteik bővítése. A térségi igények kielégítésére, rugalmas tananyaggal rendelkező szakképző központok kialakítása szükséges.

Az alapfokú- (óvodai és általános iskolai), középfokú- és szakképzési oktatás szervesen kapcsolódik a területfejlesztéshez, a különféle Európai Uniós és egyéb programokhoz, így a kistérség fejlesztése során folyamatos és kiemelt prioritásként kezelendő.

A finanszírozási nehézségekből, a speciális oktatási feltételekből adódóan a szakemberhiány mellett, nehezen biztosíthatóak azok az oktatási feltételek, amelyek a tanulók versenyképes tudásának megszerzését elősegítik.

A kistérségben gazdasági társadalmi okokra visszavezethetően, egyre növekszik azon tanulók száma, akik szociokulturális hátrányok, részképeség hiányosságok miatt szakszerű segítséget igényelnek. A Kistérségben a roma származású gyerekek szociális helyzete miatt speciális- és kiegészítő foglalkozásokra és oktatásra van szükség.

A humán erőforrás fejlesztéséhez meghatározó az oktatási infrastruktúrának a minősége, a korszerű oktatás tárgyi feltételeinek rendelkezésre állása. Néhány településen a tanköteles korúak száma és aránya növekvő tendenciát mutat, a meglévő infrastruktúra nem képes hatékonyan kiszolgálni a megnövekedett diáklétszámot. Az oktatási intézményekre jellemző az épületek leromlott állapota, az oktatási eszközök elavultak, kevés van belőlük. Ezért szükség van az óvodák, általános iskolák épületeinek felújítására, egyes esetekben bővítésére, valamint a szükséges oktatási eszközök beszerzésére.

Azokon a településeken, ahol már nincs tanítás, kihasználatlanok az iskolaépületek.

A beavatkozási terület bemutatása

A beavatkozási terület az oktatási intézmények felújítása, bővítése, az oktatási eszközök beszerzése, valamint a kistérség képzési, átképzési rendszerének átfogó fejlesztése.

Az épületek felújításánál a környezetvédelmi, energiatakarékosági szempontok érvényesítése szükséges, és meg kell oldani az akadálymentesítést is, hogy a fogyatékkal élő tanulók is képesek legyenek az iskolákban tanulni, közlekedni.

Továbbképzési és átképzési programok keretében a térség adottságainak, gazdasági szerkezetének és a vállalkozások igényeinek megfelelő ismereteket sajátíthatnak el a

résztevők. Ennek során a képzések tartalmi-módszertani fejlesztésére, az oktatók továbbképzésére, valamint az oktatás tárgyi feltételeinek biztosítására van szükség.

A munkanélküliek esélyeinek javítását szolgáló képzés a munkaügyi központtal és az Észak-magyarországi Regionális Képző Központtal együttműködve továbbra is szükséges.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Az oktatási, pedagógiai szakszolgálat (Tanácsadó Központ) fejlesztése
- Hátránykompenzációs programok indítása és fenntartása
- A szakképzés kistérségi és gazdasági térségi koordinációja, integrált szakképzési központok fejlesztése.
- Speciális, kis csoportos felzárkóztató programok kidolgozása
- A tanórán kívüli tehetséggondozó programok indítása és fenntartása
- Átfogó programok kialakítása több iskola összefogásával, a jó gyakorlat átvételével.

2. Középtávon

- Az integrált és az integrációs nevelés tartalmi és módszertani programjának kialakítása
- Szakmunkásképzés és szakközépiskolai képzés beindítása a kistérségben

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Szakképzettek száma **(fő)**
- Középfokú intézményben tanulók száma **(fő)**
- Középfokú végzettséget szerzők száma **(fő)**
- Beszerzett eszközök, segédanyagok, informatikai eszközök, szoftverek száma, értéke **(db, Ft)**
- Megtartott képzések száma **(csoport, db, fő, óra)**

- Képzési együttműködésben résztvevők száma **(fő)**
- Munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek képzését, átképzését segítő programok száma **(db)**

Hatás indikátor

- Az összehangolt oktatáspolitikát a térségben
- Növekedik a kistérség lakosainak iskolai végzettsége
- Javulnak a vállalkozói készségek
- Nő a lakosság műveltségi színvonala
- Elégedettebb a lakosság
- Képzési együttműködések létrejötte
- Az oktatás és a munkaerő-piaci követelmények közötti rugalmasság növekedése
- Nő a fiatal népesség-megtartó potenciál

A megvalósításban segítő partnerek

- Települési önkormányzatok
- Oktatási intézmények
- Nevelési Tanácsadó Intézet
- ÉRÁK
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Közoktatásért Közalapítvány
- Közoktatási Ellátási Társulás
- Kistérségi menedzser
- Szakmai szervezetek
- Közoktatási feladat-ellátási társulás
- Sportegyesületek, szakosztályok
- Közművelődési, közgyűjteményi intézmények
- Kistérségi, megyei civil szakmai szervezetek

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- II. A gazdaság fejlesztése
- III. Idegenforgalom
- IV. Társadalmi környezet
- VI. Környezetvédelem - az épített és természeti környezet megóvása
- VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Finanszírozási források

B.-A.-Z. M. Közoktatásáért Közalapítvány alaptámogatás, pályázatok

Strukturális Alapok pályázatai

- HEFOP - 2.1.2. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésének támogatása intézményi együttműködés keretében a közoktatás területén
- HEFOP - 2.1.3. A hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítésének támogatása intézményi együttműködés keretében a közoktatás területén
- HEFOP - 2.1.4. Modell értékű tanoda típusú tevékenységek támogatása a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikeressége érdekében
- HEFOP - 2.2. A társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével
- HEFOP - 3.1.2 Térségi Iskola- és Óvodafejlesztő Központok megalapítása a kompetencia-alapú tanítási-tanulási programok elterjesztése érdekében
- HEFOP - 3.2.2 és 4.1.1 Térségi Integrált Szakképző Központok (TISZK) létrehozása és infrastrukturális feltételeinek javítása
- HEFOP - 3.4.2. A vállalkozói készségek fejlesztését célzó képzések támogatása
- HEFOP - 3.5.4 A felnőttképzés hozzáféréseinek javítása a rendelkezésre álló közművelődési intézményrendszer rendszerszerű bevonásával
- AVOP - Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

Kormányzati források

- TRFC
- minisztériumi források

Beavatkozási terület

I/2. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.

Specifikus cél: Az intézkedés célja, hogy javuljon a kistérség lakosságának alkalmazkodóképessége a munkaerő-piaci igényekhez, ami javítja az egész térség versenyképességét.

Indoklás

A szakképzetlen, elhelyezkedni nem tudó munkanélküliek számára gyakorlat-orientált képzési, átképzési és készségfejlesztő programokat kell biztosítani. A képzési programok kínálatát a tényleges, helyi munkaerő-piaci kereslet figyelembevételével kell kialakítani. A képzési programok mellett személyre szabott, az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez igazodó munkaerőpiaci közvetítést és tanácsadást is biztosítani kell.

A növekvő arányú roma lakosság körében az átlagosnál rosszabbak az iskolázottsági mutatók, így romlanak a munkába állási esélyeik. Különösen kedvezőtlenek a roma nők munkaerő-piaci kilátásai.

A kistérségben - az országos folyamatokhoz hasonlóan – a munkaerőpiacon hátrányban vannak a nők. Különösen a gyermeknevelés után munkába visszatérő és a 40 év feletti elhelyezkedési esélyei rosszak.

Képzéssel és tanácsadással kell biztosítani a munkába álláshoz szükséges ismeretek és készségek megőrzését és megújítását. Külön programokkal kell segíteni a több gyermekes, a munkahelyüktől hosszabb ideig távol lévő nők újra munkába állását.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

Az Edelényi Kistérség közel másfél évtizede igen magas munkanélküliségi mutatóval rendelkezik. A munkanélküliek magas számának az az oka, hogy közöttük sok a szakképzetlen, gyakran még 8 osztállyal sem rendelkező személy. Ennek a rétegnek a képzésére kiemelt figyelmet kell fordítani.

Indokolt egy átfogó kistérségi integrált, a komplex roma felzárkóztatási program beindítása. Azokon a településeken, ahol a lakosságárányuk meghaladja a kistérségi átlagot, kiemelt figyelmet kell fordítani a roma lakosságra, akiket a munkanélküliségi, az alacsony iskolázottsági szint, és egészségügyi problémák leginkább érintenek

Borsodszirák, Szendrő, Balajt, Szendrőlád, Lak, Szakácsi, Szín, Színpetri, Szalonna, Martonyi, Rakacaszend, Rakaca, Tornanádaska, Bódvalenke

Az átfogó kifejezésnek tehát itt hatványozott értelme van, hiszen többszintű a probléma. Egy-egy területnek a felkarolása önmagában nem adhat megoldást, csak az egymásra épülő, egymást erősítő, 10-15 évet átfogó, komplex cselekvés-sorozattal lehet érdemi eredményeket elérni.

A társadalmi kirekesztés elleni küzdelem a képzés és a foglalkoztatás területén is kiemelt tevékenység, amely a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi beilleszkedését és elfogadását segíti. Célja a hátrányos helyzetűek beilleszkedési esélyeinek javítását segítő, széles körű, a helyzet kezelésére koncentráló, megfelelő társadalmi háttérrel támogatott programok (nevelés, felvilágosítás, segítségnyújtás, képzés, munkahelyteremtés, stb.) beindítása.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Segítségnyújtó, szocializációs programok beindítása
- Többlépcsős, előkészítő tevékenység kialakítása, amely megelőzi az intézményi képzés beindítását
- A térségben élő pedagógusok szakirányú ismereteinek a fejlesztése
- Megvalósíthatósági tanulmány készítése költségtervvel együtt

- Az Edelényi Kistérség adottságaira épülő, a speciális igényű célcsoportra optimalizált képzési programok indítása, az ehhez szükséges személyi, tárgyi feltételek, biztosítása. Az önfoglalkoztatóvá válást segítő programok megszervezése, eredményes végrehajtása
- A nők munkavállalási esélyeit javító képzési, tanácsadási programok biztosítása. A munkavállaláshoz szükséges szakmai és vállalkozói ismeretek fejlesztése. Kiemelt képzési programok biztosítása a gyermeknevelés időszakát követő munkavállalásra
- A fogyatékkal élők képzése, átképzése és foglalkoztathatóságuknak megteremtése

2. Középtávon

- Olyan komplex roma foglalkoztatási programok beindítása, mely képzéssel egybekötve igyekszik a roma lakosok munkaerőpiacon történő elhelyezkedését elősegíteni. A programnak ki kell egészülnie olyan vállalkozások bevonásával és támogatásával, melyek a képzésben résztvevő romák alkalmazását biztosítanak.
- Az Edelényi Kistérség adottságaira épülő, a speciális igényű célcsoportra optimalizált képzési programok indítása, az ehhez szükséges személyi, tárgyi feltételek, biztosítása. Az önfoglalkoztatóvá válást segítő programok megszervezése, eredményes végrehajtása.

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és a szükséges korrekció beépítése a további munkában

Eredmény indikátor

- Családsegítő szolgáltatást igénybevevők száma **(fő)**
- Roma felzárkóztató képzést folytató intézmények száma **(db)**
- A tartós munkanélküliek számának és arányának csökkenése **(%)**
- A női foglalkoztatottak számának növekedése **(fő)**

Hatás indikátor

- A népesség iskolai végzettségének javulása
- A vállalkozó készségek javulása
- Hátrányos helyzetűek életfeltételeinek javulása
- Romák társadalmi elfogadottságának javulása

A megvalósításban segítő partnerek

- Kistérségi, megyei civil szakmai szervezetek
- Cigány kisebbségi önkormányzatok
- Kistérségi Többcélú Társulás
- Kistérségi menedzser
- Munkaügyi központ

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- II. A gazdaság fejlesztése
- III. Idegenforgalom
- IV. Társadalmi környezet
- VI. Környezetvédelem - az épített és természeti környezet megóvása
- VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Finanszírozási források

Strukturális Alapok

- HEFOP - 2.1.2. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésének támogatása intézményi együttműködés keretében a közoktatás területén
- HEFOP - 2.1.3. A hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítésének támogatása intézményi együttműködés keretében a közoktatás területén
- HEFOP - 2.1.4. Modell értékű tanoda típusú tevékenységek támogatása a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikeressége érdekében
- HEFOP - 2.2. A társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével

- HEFOP - 3.1.2 Térségi Iskola- és Óvodafejlesztő Központok megalapítása a kompetencia-alapú tanítási-tanulási programok elterjesztése érdekében
- HEFOP - 3.2.2 és 4.1.1 Térségi Integrált Szakképző Központok (TISZK) létrehozása és infrastrukturális feltételeinek javítása
- HEFOP - 3.4.2. A vállalkozói készségek fejlesztését célzó képzések támogatása
- HEFOP - 3.5.4 A felnőttképzés hozzáféréseinek javítása a rendelkezésre álló közművelődési intézményrendszer rendszerszerű bevonásával
- AVOP - Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

Országos Foglalkoztatási Közalapítvány- programjai

Minisztériumi források

Beavatkozási terület

I/3. Az egészségügyi infrastruktúra fejlesztése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.

Specifikus cél: Az alap- és szakellátás humán, műszaki és műszerezettségi feltételrendszerének javításával növelhető a betegellátás színvonala, valamint az ügyeleti ellátás személyi és infrastrukturális feltételrendszere.

Indoklás

Az egészségügyi és szociális ellátórendszerben el kell érni, hogy a lakosok minél nagyobb hányada helyben jusson hozzá a szolgáltatásokhoz, ezzel is erősítve a népességmegtartó potenciált. Az egyedülálló, gondozásra szoruló emberek számának növekedése számos többletkiadást vonz, ezért szükséges egy hatékonyan működő, egységesen megszervezett szociális hálózat kialakítása.

A lakosság egészségi állapota alapvetően befolyásolja a humán erőforrások minőségét. Az Edelényi Kistérség demográfiai és szociális tendenciái alapján a jövőben egyre nagyobb szerep hárul majd az egészségügyi ellátórendszerre.

A civilizációs betegségekhez hasonlóan komoly problémákat okoznak az egyre szélesebb körben elterjedő szöveti betegségek. A fiatal korosztályokat is érintő dohányzás és alkoholfogyasztás mellett növekszik a kábítószer-fogyasztás. Mindezek szükségessé teszik az egészségmegőrzés rendszerének fejlesztését, az egészséges életmód és a tömegsport terjesztését.

Az egészségügyi ellátó és ügyeleti rendszer átalakításával párhuzamosan, szükséges a betegellátás és -szállítás infrastrukturális és személyi feltételrendszerének javítása.

Az intézmények egy része nem felel meg sem a kor, sem az egészségügyi szakma követelményeinek, az orvosi műszerpark is cserére, kiegészítésre szorul. A betegszállítás és -mentés ellátási rendszere, infrastruktúrája hiányos, elavult..

Az idősek ellátásának biztosítása a kistérség számára alapvető fontosságú feladat, ugyanis várható, hogy számuk a közeljövőben emelkedni fog.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A kistérség lakosságának kedvezőtlen egészségi, szociális állapotának jobbítása az életminőség javításának egyik fő területe. Az ellátás személyi és tárgyi színvonalának folyamatos emelésével javítható a helyi társadalom testi-lelki állapota. A szociális ellátórendszer mind szélesebb körű kiterjesztése érdekében hiánypótló és kiegészítő programok, valamint fejlesztések (családsegítő-, gyermekjóléti szolgálat, időskorúak ellátása) szükségesek.

Az egészségi, szociális okból ellehetetlenülők mellett külön figyelemmel kell kezelni a tartós munkanélküliek, a munkavállalásból végleg kiszoruló helyzetének javítását. Ezen támogató szolgáltatások, fejlesztő programok hatása a közvetlen személyi érintettségen túl egész családokra kiterjedő hatású, közvetetten a kistérség társadalmi kohézióját erősíti.

A térségben kiemelt figyelmet kell szentelni a cigány lakosság preventív egészségügyi kezelésére, akiket a munkanélküliségi, a rossz lakókörülmények miatt az egészségügyi problémák hatványozottan érintenek.

Fel kell tárnai az egészségügyi nevelés és fejlesztés lehetőségét, amely a problémákat nem különálló szegmensenként akarja megoldani, hanem összefüggésében vizsgálja, komplex módon kezeli.

Bővíteni kell az egészségfejlesztés, a felvilágosítás, a különböző szűrővizsgálatok és gondozás lehetőségeit a betegségek megelőzése érdekében. Ennek része az egészséges életmód propagálása, tömegsport rendezvények támogatása, és a felvilágosító tanfolyamok szervezése.

Elvégzendő feladatok, operatív programok

1. Rövidtávon

A szenvedélybetegségek visszaszorítása.

A dohányzás, az alkohol- és kábítószer-fogyasztás csökkentése.

Iskolai és lakossági egészségmegőrző, felvilágosító programok rendszeres szervezése.

A szűrővizsgálatok feltételeinek javítása, kiterjesztése.

Az ügyeleti ellátás személyi és infrastrukturális feltételrendszerének javítása.

2. Középtávon

Egészségügyi monitoring

Az Edelényi Kistérség lakossága egészségi állapotának és egészségmagatartásának rendszeres követése lehetővé teszi a problémák azonosítását, elemzését, megoldásukra program kidolgozását.

Az egészséges életmód és a tömegsport terjesztése

Tömegsportrendezvények szervezése, illetve támogatása, iskolai testmozgás feltételeinek bővítése. Monitoring tevékenység, a széles körre kiterjesztett szűrővizsgálatok, az egészséges életmód propagálása, tömegsportrendezvények támogatása, és a felvilágosító tanfolyamok szervezése.

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába.

Eredmény indikátor

- Az egészségügyi intézményi műszer és eszközállomány életkorának csökkenése **(év)**
- A káros szenvedélyekben érintettek számának csökkenése **(fő)**
- Szociális otthonokban létrehozott férőhelyek száma **(db)**
- Az egészségügyi együttműködésben résztvevők száma **(szervezet, fő)**
- Egészségügyi szűréseken, tanácsadásokon részt vettek száma **(fő)**
- Az orvosok száma **(fő)**
- Benyújtott és sikeres szociális pályázatok száma **(db)**
- A szociális ellátásban résztvevő civil szervezetek száma **(db)**

Hatás indikátor

- A lakosság egészségügyi helyzetének javulása
- Korszerűbb egészségügyi ellátórendszer
- A szociális ellátórendszer eredményesebb működése

A megvalósításban segítő partnerek

- Kistérségi, megyei civil szakmai szervezetek
- Önkormányzatok
- Sportegyesületek, szakosztályok
- Kistérségi Többcélú Társulás
- Egészségügyi intézmények

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- II. A gazdaság fejlesztése
- VI. Környezetvédelem - az épített és természeti környezet megóvása
- VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Finanszírozási források

Strukturális alapok

- HEFOP - 4.3 Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése az elmaradott régiókban

Minisztériumi források

Beavatkozási terület

I/4. Foglalkoztatási programok indítása és fenntartása

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.

Specifikus cél: Az elhelyezkedési nehézséggel küzdő csoportok munkaerő-piaci visszavezetése.

Indoklás

Az Edelényi Kistérségben kedvezőtlenül alakulnak a gazdasági aktivitás mutatói. A foglalkoztatottak aránya minden településen jóval az egyébként is alacsony megyei átlag alatt marad. Magas az inaktívak (segélyben, jövedelempótló ellátásban, nyugdíjban, gyermekgondozási ellátásban részesülők) aránya. Az elhelyezkedési lehetőségeket rontja, hogy a munkanélküliek jellemzően az alacsony végzettségűek közül kerülnek ki. A kedvezőtlen foglalkoztatási mutatók különösen a hátrányos helyzetű csoportok, elsősorban a roma lakosság körében rosszak.

Az Edelényi Kistérségben a roma lakosok részaránya 24 % körül mozog. A körükben végzett felmérések azt mutatják, hogy a munkanélküliségi ráta az általuk sűrűbben lakott területeken magas, elhelyezkedési lehetőségeik beszűkültek, a legbiztosabb és gyakran egyedüli jövedelemforrást számukra jelenleg a szociális segélyek, támogatások jelentik.

A gazdasági aktivitás és a munkaerő-piaci helyzetkép kedvezőtlen alakulásának egyik oka a helyi gazdaság gyenge teljesítőképessége, munkahelyteremtő képessége. A települések többségében egyedüli foglalkoztató az önkormányzat és intézményei: iskolák, óvodák és a polgármesteri hivatal. A munkahelyteremtés szempontjából fontosnak ítélt gazdasági szervezetek többsége mezőgazdasági tevékenységet folytat, ami főleg szezonális foglalkoztatást tesz lehetővé.

Mindezek alapján a beavatkozási terület javasolja foglalkoztatási programok kialakítását és indítását a kistérségen belül.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A munkaerő-piaci problémák kezelésének egyik módja az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazása. Az ilyen típusú programok végrehajtásában fontos szerepet tölthetnek be az önkormányzatok a közhasznú foglalkoztatás megszervezése révén. A közhasznú munkák rendszerint a települési kommunális feladatok ellátását célozzák. Az ilyen programokat célszerű összekötni képzéssel, tanácsadással a résztvevők minél könnyebb munkaerő-piaci visszavezetése érdekében.

A közmunka programokat úgy kell megtervezni, hogy azok minél komplexebb, egyénekre szabott feladatokat is tartalmazzanak, illetve illeszkedjenek a kistérségi gazdaságfejlesztési programokban megfogalmazott fejlesztési elképzelésekhez.

Minél több embert kell ösztönözni arra, hogy újra belépjen a munkaerőpiacra és ott is maradjon.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Foglalkoztatási programok szervezése, koordinálása.
- A munkanélküliség, különösen a tartós munkanélküliség enyhítése nem lehetséges egyszeri, akciószerűen megvalósított programokkal. A probléma kezelésére javasolt ún. foglalkoztatási szervezetek létrehozása.
- Erdő és gyümölcsös telepítése, művelése, nagy számban igényel alacsony képzettségű munkaerőt.
- A tartós munkanélküliek foglalkoztatása irányulhat a hagyományos kommunális feladatok ellátására (települések vízrendezése, folyószabályozással kapcsolatos feladatok, utépítés, karbantartás), szezonális munkákra (pl. szüret), közterületek rendbetételére (kertészeti munkák, parkok rendezése, stb.).
- A közhasznú tevékenységeken túlmutató projekteket is lehet működtetni: (hazai példák alapján): építőipari tevékenységek, üzemanyag kút üzemeltetése, minőségvizsgálati labor kialakítása, vagyoni védelmi, portaszolgálati tevékenység, szociális ellátás, stb. A foglalkoztatási szervezet létrehozása előtt célszerű hazai és

nemzetközi minták megismerése, azok adaptálásának vizsgálata a kistérség adottságaira.

- A működéshez szükséges eszközök beszerzése, a személyi jellegű kiadások finanszírozására pályázati forrásokat kell keresni.
- Különösen a fiatalok részére célszerű tanácsadás, mentálhigiénés programok, szakmai gyakorlóléhelyek működtetése, pályaaorientációs tájékoztatás nyújtása. A programban résztvevők részére speciális tanácsadás nyújtása javasolt, mely elősegíti a munka és a családi élet összehangolását.
- A foglalkoztatás, mind az oktatás, képzés/átképzés terén a kirekesztés megelőzése, szemléletformálás.

2. Középtávon

- Kapcsolódva az I/2. (A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása) beavatkozási területhez. Mindenképpen szükséges képzési/átképzési programok indítása mind a közmunkaprogramban való részvétel, mind a későbbi elhelyezkedés elősegítése érdekében. Esetükben meg kell fontolni – legalábbis eleinte – a részmunkaidős foglalkoztatást.

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába.

Eredmény indikátor

- A női foglalkoztatottak száma **(fő)**
- A tartós munkanélküliek számának és arányának csökkenése **(fő, %)**
- Benyújtott programok, képzési pályázatok száma **(db)**
- Foglalkoztatási programokban részt vettek száma **(fő)**
- Távmunkát végzők, részmunkaidős állásban lévők száma **(fő)**
- Működő foglalkoztatási kapcsolatok száma **(db)**
- Vállalkozások száma **(db)**
- Bruttó átlag jövedelem **(Ft/fő)**

Hatás indikátor

- A vállalkozói készségek javulása
- Romák társadalmi elfogadottságának javulása
- Hátrányos helyzetűek életfeltételeinek javulása
- A lakosság megelégedettségi érzésének javulása

A megvalósításban segítő partnerek

- Települési önkormányzatok
- Cigány kisebbségi önkormányzatok
- Kistérségi Társulás
- Civil szervezetek
- Kistérségi menedzser
- Munkaügyi központ

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- II. A gazdaság fejlesztése
- III. Idegenforgalom
- IV. Társadalmi környezet
- VI. Környezetvédelem - az épített és természeti környezet megóvása
- VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Finanszírozási források***Strukturális Alapok***

- HEFOP 1.1; A munkanélküliség megelőzése és kezelése
- HEFOP 1.2; A foglalkoztatási szolgálat fejlesztése
- HEFOP 2.3. Hátrányos helyzetű emberek, köztük a romák foglalkoztathatóságának javítása
- ROP 3.2; Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása

Kormányzati források

- Minisztériumi pályázatok

Civil szervezetek pályázatai

Beavatkozási terület

I/5. A civil szervezetekben tevékenykedők képzése, bevonása a kistérség fejlesztésébe

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.

Specifikus cél: A kistérség humánerőforrás fejlesztésénél számítani kell a civil szervezetek tevékenységére. A helyi kulturális, sport és szociális feladatokat is ellátó civil és közhasznú közösségek működésének biztosítása, támogatása a helyi társadalom meghatározó érdeke.

Indoklás

A civil szervezetek mind a kulturális, mind a szociális programok megvalósításának aktív szereplői. A civil és közhasznú szervezetek támogatása és működésük biztosítása a helyi társadalom alapvető érdeke.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A vidéki társadalom meghatározó közösségalkító szereplői a civil szervezetek. Tapasztalatok szerint azok a térségek, települések életképesek, amelyek rendelkeznek kulturális, sport és szociális feladatokat vállaló közösségekkel. Fokozni kell a civil szektor szerepét, hogy a társadalmi periférián élő csoportok reintegrálása minél sikeresebb legyen.

A civil szervezetek helyi társadalom-integráló és aktivizáló tényezői, ezért szükséges az önkormányzatok és a helyi civil szervezetek közötti együttműködés, annál is inkább, mivel bizonyos feladatokat egy civil szervezet gyakran nagyobb hatékonysággal láthat el, mint egy önkormányzat.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Az önszerveződést segítő programok feltételeinek biztosítása, működésüket támogató intézkedések megvalósítása.
- A civil és egyéb szervezetek együttműködésének elősegítése (fórumok, találkozók szervezése).

2. Középtávon

- Ágazati civil együttműködési hálózatok kialakítása és fenntartása.

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába.

Eredmény indikátor

- Civil szervezetek által nyert támogatási összegek **(Ft)**
- Bejegyzett civil szervezetek száma **(db)**
- Általuk (ténylegesen) végzett akciók száma **(db)**
- A létrejött együttműködési hálózatok száma **(db)**

Hatás indikátor

- Hatékonyan működő civil szervezetek
- Kistérségi identitástudat kialakulása
- Jobb együttműködés a kistérségben élők között

A megvalósításban segítő partnerek

- Kistérségi társulás
- Civil szervezetek
- Civil Egyeztető Fórum
- Kistérségi menedzser
- Települési önkormányzatok

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- II. A gazdaság fejlesztése
- III. Idegenforgalom
- IV. Társadalmi környezet
- VI. Környezetvédelem - az épített és természeti környezet megóvása
- VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- HEFOP
- ROP
- GVOP
- KIOP
- AVOP
- Leader+

Kormányzati források

- Minisztériumi pályázatok

Nemzeti Civil Alapprogram

Civil szervezetek pályázatai

PRIORITÁS II. A GAZDASÁG FEJLESZTÉSE

Beavatkozási terület

II/1. Az agrár szektor fejlesztése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.

Specifikus cél: A gazdasági szerkezet korszerűsítése, élet- és versenyképes gazdaságok kialakítása, a jövedelemtermelő képesség fokozása.

Tevékenységek

1. Integrációk szervezése, kiépítése

Termeltető-felvásárló, szakmai információs központok kialakítása

A szétaprózott, családi munkaerőre alapozott kis területen termelő gazdaságok piaci esélyei rosszak, amelyek csak a közösen szervezett, integrált megjelenés segíthet. Az integráció előnye, hogy nem csupán a piacrajutást segíti, hanem a termelést is. A résztvevők ugyanazt a vetőmagot, termelési módszereket alkalmazzák és a piacon is közösen, egységesen jelennek meg. Az integrátor a tevékenység koordinálása mellett szakmai tanácsokkal is ellátja őket. Természetesen jó lenne, ha az integrátor és a tagok közti kommunikáció elektronikus úton történne.

Az integrációnak különböző szintjei lehetnek: a közös beszerzéstől a géphasználton át a közös értékesítésig. Legmagasabb szint a szövetség.

Elvégzendő feladatok

Integrációs területek, integrátorok kiválasztása: **rövidtávú**

A termeltetés feltételeinek meghatározása: technológiai szolgáltatás, szakmai tanácsadás, műszaki kiszolgálás: **középtávú**

Közgazdasági, pénzügyi segítségnyújtás, piaci kapcsolatok működtetése: **hosszútávú**.

Kapcsolódás más prioritásokhoz

- Szélessávú Internet hálózat kiépítése V. prioritás
- Szakmai tanfolyamok, továbbképzések szervezése I. prioritás

A megvalósításban segítő partnerek

- agrárvállalkozók
- külső szakértők
- falugazdászok.

Eredmény-indikátorok

A létrejött integrációk száma (db)

Hatás-indikátorok

Nő az integrációban résztvevők termelési biztonsága, javul a technológiai fegyelem, erősödik a piaci pozíció.

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Terménytárolók, hűtőházak, logisztikai központok kiépítése

Kapcsolódik az előző tevékenységhez is. Az utóbbi években telepített ültetvények termőre fordulása és az utolsó két év jó gabona termése igazolja, hogy raktárak, hűtőházak nélkül nem lehet a termést betárolni és kedvező időben piacra vinni. A tárolási lehetőség a szezon megnyújtására ad lehetőséget. A tárolás mellett a szelektálást csomagolást, és a kiszállítást is a raktárakból, hűtőházakból lehet szervezni. A termelés, feldolgozás értékesítés integráltan valósul meg.

A logisztikai központ nyújthat technológiai szolgáltatást, műszaki kiszolgálást, pénzügyi és piaci szolgáltatást.

A jól működő logisztikai központ a kistérségi kereskedelemfejlesztés eszköze is. A kereskedelem feltételezi a piaci információk naprakész ismeretét. Ezért folyamatos kapcsolatot kell teremteni a termelők és felvásárlók, az agrárkamara, és a terméktanácsok, valamint egyéb szakmai szervezetek között. A gyors kommunikáció legjobb eszköze az Internet.

Elvégzendő feladatok

A beruházó és a beruházás helyének kiválasztása: **rövidtávú.**

Az EU-s normáknak megfelelő tervezési, engedélyezési folyamatok elvégzése, kivitelezés: **középtávú.**

Logisztikai szolgáltatások kiépítése, logisztikai segítségnyújtás: **hosszútávú.**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A szükséges infrastruktúra kiépítése (V. prioritás)
- Az elektronikus információ áramlás meggyorsítása (V. prioritás)

Eredmény-indikátorok

- A megépült raktárak, hűtőházak száma (**db**)
- befogadóképessége (**tonna**)

Hatás-indikátor

- A megtermelt temény biztonságos tárolása
- A konjunktúrális viszonyok lehetőségeinek kihasználása

A megvalósításban segítő partnerek

- agrárvállalkozók
- tervezőirodák
- építési vállalkozások
- szakmai szervezetek

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

2. Birtokszerkezet átalakítása

A résztulajdonok nevesítése, piacképesé tétele

Az osztatlan közös tulajdon akadályozza föld-, vagy erdőtulajdon eladását, a nagyobb, életképes birtoktestek kialakítását. A jogszabályi feltételei már megvannak a nevesítésnek, megindult a birtokrészek piaci forgalma. Felgyorsíthatja a folyamatot a kormány kezdeményezése, hogy az 55. év betöltése után nyugdíjba mehet az, aki felajánlja, vagy eladja földjét.

Elvégzendő feladatok

Az osztatlan közös tulajdon nevesítése, az adásvétel feltételeinek megteremtése: **rövidtávú**.
Birtokcsere, a szétszórt területek egyesítése: **középtávú**.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)

Eredmény-indikátorok

Az összevont területek nagysága (**ha**)

Hatás-indikátor

Gazdaságosan művelhető birtoktestek kialakítása

A megvalósításban segítő partnerek

- földtulajdonosok
- agrárkamarák

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Nagyobb, gazdaságosan művelhető birtokok kialakítása

Szakértők szerint a versenyképes családi gazdaságok alsó határa vegyes profil esetén 30, egyprofilú termelésnél 50 ha. Gyümölcsös, vagy szőlőművelés esetén 6-8 ha. A nyereséges gazdálkodás érdekében lehetővé kell tenni a birtokkoncentrációt. Ma már az FVM-nél lehetőség van birtok-összevonást támogató pályázat beadására.

Elvégzendő feladat

Pályázatok benyújtása birtok-összevonási céllal: **középtávú**.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

A környezetvédelem szempontjainak jobb érvényesítése (VI. prioritás)

Eredmény-indikátorok

A létrejött optimális nagyságú birtokok száma **(db)**

Hatás-indikátor

A gazdaságos működéshez, piacra termeléshez szükséges optimális nagyságrendű birtokok kialakulása.

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- falugazdászok
- agrárkamara

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

3. Az adottságoknak megfelelő területhasználat, gazdálkodás

Rét és legelő gazdálkodás

Az EU (2078/92 szabályozás) is támogatja a külterjes gazdálkodási formát ott, ahol ahol azt a természeti értékek megóvása, a környezeti értékek (vízbázis) védelme tájképi és kultúrtörténeti értékek indokolják.

A gyenge termőképességű talajokon nem kifizetődő a szántóföldi növénytermesztés, ezért gyepként, vagy rétként művelve még hasznosítható az állattenyésztés számára, másrészt növeli a táj kultúrszintjét. A rét és legelőgazdálkodás kiterjesztése elősegíthetné az extenzív állattartás fellendítését. Nem elhanyagolható szerepe lenne a népesség helybentartásában, az ökoturizmus fellendítésében.

Az extenzíven hasznosított szántóföldeken 'ökotechnológiaként' alkalmazható az ugarolás. A jövőre nézve fontos a földhasználat, a védelem és a vidékfejlesztés szempontjainak összeegyeztetése.

Elvégzendő feladat

Az extenzív rét és gyepgazdálkodás feléléstése, kiterjesztése: **középtávú**.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

A természeti környezet megóvása, munkahelyteremtéssel (IV. prioritás)

Eredmény-indikátorok

A gyep- és rétgazdálkodásba bevont terület nagysága (**ha**)

Hatás-indikátor

A tájképi érték megóvása, haszonnal művelt táj.

A megvalósításban segítő partnerek

A kistérség munkaszervezete, falugazdászok, tulajdonosok. Aggteleki Nemzeti Park.

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Takarmánytermesztés

A rét és legelőgazdálkodás lehetőséget nyújt a külterjes állattenyésztés – elsősorban ló, szarvasmarha, juh, kecske- szálastakarmány-igényének biztosítására. A rétgazdálkodáshoz biztosítani kell a betakarító, szállító eszközöket, szénatárolókat is.

A rét- és legelőgazdálkodáshoz kapcsolódó, az utóbbi években erősen visszaesett állattartás munkaerőt köt le a térségben, és helyi szinten megoldja a tej-ellátást.

Elvégzendő feladat

Műveletlen, parlag területek bevonása a gyep és rét művelésbe: **középtávú**

Betakarító és szállító eszközök beszerzése

Gyenge termőképességű földek gyepesítése: **középtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Természeti környezet megóvása (IV. prioritás)
- A földhasználók környezettudatos gazdálkodásra nevelése (IV. prioritás)

Eredmény indikátorok

A megtermelt szálastakarmány mennyisége (**tonna**)

Hatás-indikátor

Az állattartóknak biztonságos és folyamatos takarmány bázis

A megvalósításban segítő partnerek

- földtulajdonosok
- vállalkozók
- falugazdászok

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Gyógy és aromanövények gyűjtése, termesztése, feldolgozása

A hazai és nemzetközi előrejelzések szerint a gyógynövények, egészségmegőrző, táplálkozás-kiegészítő termékek felhasználása egyre nagyobb mértékű lesz a mezőgazdasági eredetű termékek között.

A kistérségben gazdagon teremnek az ilyen alapanyagok. A gyakorlat ezidáig az volt, hogy begyűjtötték ezeket, és minimális feldolgozás (szárítás, csomagolás) után főleg külfiacon értékesítették.

A begyűjtés mellett megfontolandó a gyógynövények termesztése is. A gyenge termőképességű, vagy parlagon maradt földek művelésbe vonása piacképes terméket eredményezne. A lehetőségek realizálása csak kiváló minőségű, magas feldolgozottságú és az EU-s normáknak mindenben megfelelő termékekkel lehetséges. A gyógynövények termesztésének előnye, hogy mint non-food termék, termesztési támogatásban részesül.

Mind a gyűjtés, mind a termesztés nem igényel magas szintű ismereteket, ezért megfelelő szakmai irányítás és felügyelet mellett az aluliskolázott, hátrányos helyzetű munkanélküliek nagy számban vonhatók be ebbe a tevékenységbe.

A termesztés előnye, hogy a gyógynövényt nem növénytársulásból kell begyűjteni, ami sokszor a környezet rombolásával, pusztításával jár. Kétféle művelési mód lehetséges: a gépesített technológiával és a hagyományos kézi műveléssel. Az előző nagyüzemi művelési forma, míg a második kisebb területen, nagyobb érték előállítását eredményezi. A nagyüzemileg művelhető fajták a kömény különböző változatai, az ánizs stb. A hagyományos műveléssel termelhetők a majoránna, bazsalikom, körömvirág stb.

Elvégzendő feladat

A gyógynövény termesztési helyének kijelölése: **rövidtávú**

A gyógy és aromanövények termesztési lehetőségeinek felmérése, a fajták és a művelési mód kiválasztása.

A vetőmag, a termesztéshez szükséges eszközök beszerzése: **rövidtávú**

A termesztők betanítása: **rövidtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Humán erőforrás képzése (I. prioritás)
- Környezetkímélő gazdálkodás (VI. prioritás)

Eredmény-indikátorok

- a begyűjtött, vagy termesztett növények fajtái (**db**)
- mennyisége (**kg**)

Hatás-indikátor

Időszakos munkahelyteremtés

A megvalósításban segítő partnerek

- falugazdászok
- agrárértelmiség
- vállalkozók
- őstermelők

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Gyógynövényfeldolgozás, piaci értékesítés

A piac csak a feldolgozott terméket fizeti meg, ezért a helyben feldolgozás lehetőségét kell megteremteni. A termelést, feldolgozást és piaci értékesítést leghatékonyabban integrátor tudja szervezni, aki akár külföldi felvásárló partnerrel is kapcsolatban áll. Az értékesítésnek egyaránt kedvező feltételei vannak itthon és külföldön.

A termesztés a területet nézve környezetbarát tevékenység, művelési módját tekintve, biogazdálkodás.

Elvégzendő feladat

Feldolgozó üzemek létrehozása: **rövidtávú**

A feldolgozást végzők betanítása: **rövidtávú**

Piackutatás: **folyamatos**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Humán erőforrás fejlesztése (I.prioritás)
- Környezeti értékek megóvása (VI. prioritás)

Eredmény-indikátorok

- feldolgozott gyógynövenymennyiség (**kg**)
- kivont hatóanyag (**gr**)

Hatás-indikátor

Piacképes termék előállítás, jövedelemszerzés.

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- agrárértelmiség
- falugazdászok
- munkavállalók

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Alternatív mezőgazdasági vállalkozások lehetőségei

A hagyományos mezőgazdasági tevékenységek mellett kiegészítő jövedelemre ad lehetőséget a piacon biotermékként jól értékesíthető nyúl, a galamb, tenyésztése. Ezek a tevékenységek viszonylag kis induló tőkével is beindíthatók.

A piackutatással marketinggel bevezetett tenyésztés tisztas jövedelmet hozhat a vállalkozónak, kisebb méretekben pedig az önellátást szolgálja.

A méhészet számára kedvező feltételeket biztosítanak az edők és a telepített gyümölcsösök. A jó minőségű méz még mindig eladható mind a hazai, mind a külföldi piacon.

A vadhúsnek is jó piaci értéke van. A vadásztársaságok számára a vaddisznó-, őz-, szarvas-hús értékesítése komoly jövedelmet jelent a vadásztatás mellett.

A halgazdálkodásra kedvező lehetőség kínálkozik a Rakacai és három másik, jóval kisebb halastóban. A tavi telepítések lehetőségeinek jobb kihasználása fellendítheti a horgászturizmust.

Szakértelmet igénylő tevékenység a gomba szedés, illetve termesztés.

A termelés felfuttatásával feldolgozó kisüzemek kialakítására is sor kerülhet, ami munkahelyteremtéssel jár.

Elvégzendő feladat

A piaci igények felmérése, fajtaválasztás: **rövidtávú**

A tenyésztés infrastruktúrájának kialakítása: **középtávú**

Szakmai ismeretek megszerzése, tenyésztés beindítása: **középtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Szakmai ismeretek megszerzése (I. prioritás)

Eredmény-indikátorok

- A tenyésztett állatok mennyisége (**db**)
- A leadott termék mennyisége (**kg**)

Hatás-indikátor

A befolyt rendszeres jövedelem létbiztonságot ad és foglalkoztatást biztosít.

A megvalósításban segítő partnerek

- falugazdászok
- vállalkozók
- értékesítési szakemberek

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

4. Élelmiszeripari feldolgozó kapacitás bővítése

Tejfeldolgozó

A kistérségben Hídvégardóban és Borsodszirákon van tej- és húsfeldolgozó kapacitás, bár a megtermelt mennyiség legnagyobb hányadát Miskolcon dolgozzák fel. A kisüzemek a tömegáruval szemben lehetőséget adnak a helyi, tájjellegű, sajátos ízesítésű termékek előállítására, amelyek választék bővítésként a szuper-, illetve hypermarketekben is kelendőek.

A kisipari módszerekkel, hagyományosan termelő üzemek a foglalkoztatási gondokat is enyhítik. A tehéntej feldolgozás mellett meg kell teremteni a lehetőségét a juh- illetve kecsketej feldolgozásának is.

Aszaló

Nagy keletje van az aszalt gyümölcsöknek. A házi használatra történő aszalás nagyon régóta ismert tartósító eljárás a vidéki gazdaságokban. A kistérségben elegendő alapanyag terem, akár a magán, akár a telepített nagyüzemi gyümölcsösökben.

Az aszalt barack, szilva, körte, alma, meggy a külföldi piacokon is jól értékesíthető termék, szép haszonnal járó vállalkozás. Az aszaló üzemek létesítése szezonális munkát biztosít néhány ember számára

Pálinkafőző

Szintén hagyományos vidéki kisüzem. Az EU-s követelményeknek megfelelő hygiénikus, nem környezetszennyező szeszfőzdék hasznosíthatják a gyümölcsfelesleget, termékükkel meglévő piaci igényt elégítenek ki. A térségben főzött plinka kellő marketiggel hasonló hírnevet vívhat ki, mint a szatmári.

Elvégzendő feladat

A feldolgozó üzemek helyének kiválasztása, tervezése, kialakítása: **rövidtávú**.

A feldolgozandó alapanyag begyűjtésének megszervezése, beszállítása: **középtávú**.

Termék csomagolása piacravitele, értékesítő hálózat szervezése: **hosszútávú, folyamatos**.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Humán erőforrás fejlesztés (I. prioritás)
- A szükséges infrastruktúra kiépítése (V. prioritás)

Eredmény-indikátor

A feldolgozott termék mennyisége (**liter, kg**)

Hatásindikátor

A piaci és a vásárlói igények kielégítése

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- felvásárlók
- értékesítő hálózat

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

5. Biotermesztés meghonosítása

A kistérség alacsony szennyezettsége könnyen lehetővé teszi a biotermesztésre való átállást. Az organikus termesztési mód lényege, hogy az ökológiai és ökonómiai célok összehangolásával a hagyományos környezetet nem károsító módszerek és a környezetkímélő technológia elemei együttesen kerülnek alkalmazásra. A biotermékek a hazai és a külföldi piacokon egyaránt keresettek, és az irántuk megnyilvánuló kereslet csak növekedni fog. A megyei biotermesztés tapasztalatain okulva a program megkezdése előtt nagyon alapos és körültekintő piacfelmérésre van szükség.

Elvégzendő feladat

A biotermesztésre alkalmas hely, termék kiválasztása: **rövidtávú**

A termesztéssel foglalkozók képzése: **középtávú**

Piacfelmérés: **hosszútávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

A programban résztvevők képzése (I. prioritás)

Környezet állapotának megőrzését szem előtt tartó gazdálkodási mód (VI. prioritás)

Eredmény-indikátorok

- Biotermesztésbe bevont terület nagysága (**ha**)
- Értékesített biotermék mennyisége (**kg, tonna**)

Hatásindikátor

- Egészségesebb élelmiszerek fogyasztása, kedvező élettani hatások,
- A művelt terület kizsákmányolása és vegyszerezése nagymértékben csökken.

A megvalósításban segítő partnerek

- agrárértelmiség
- vállalkozók
- piackutatók
- integrátor

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

6. Extenzív állattenyésztés

A kistérség területe – különösen a Galyaságban és a Tornai-dombságon - kedvező feltételeket biztosít az extenzív állattenyésztésre. A természetes körülmények között tartott állatok nemcsak turisztikai látványosságot jelentenek, hanem az egészséges táplálkozás alapjait is biztosítják. Az extenzív állattartásba leginkább bevonható fajták: húsmarha, (szürkemarha) sportló, (hucul) juh, sertés (mangalica). A tenyésztés melléktermékei jól hasznosíthatók. (szerves trágya, tej, gyapjú)

Elvégzendő feladat

A megfelelő fajták és tenyészállatok kiválogatása: **középtávú**

Az állattartásra alkalmas terep kiválasztása: **középtávú**

A tenyésztés tárgyi és emberi feltételeinek megteremtése: **rövidtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Környezetkímélő gazdálkodás (VI. prioritás)
- Humán erőforrás fejlesztés (I. prioritás)

Eredményindikátor

Az extenzív körülmények között tartott állatok száma (**db**)

Hatás-indikátor

A jószágok turisztikai attrakcióként is szerepelnek, miközben haszonállatként is van jelentőségük.

A megvalósításban segítő partnerek

- falugazdászok
- állattartók
- állatorvosok

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

7. Erdőgazdálkodás

A kistérségben hagyománya van az erdőgazdálkodásnak. Az erdőterületek nagyobb részét társas vállalkozások, a kisebbik hányadát magántulajdonosok művelik. Az erdőnek nagy szerepe van a táj képének és jellegének alakításában, a levegő tisztaságának megőrzésében és gazdag élővilágnak nyújt életteret és menedéket.

Az erdő a rekreációs lehetőségek mellett a környezetbarát magatartásra nevelés oktatási terepe is. Az 'erdei iskolák, tanösvények' egyre kedveltebbek az iskolás korúak körében.

A magántulajdonosok is felismerték, hogy az erdőművelés komoly szakértelmet és időt igénylő tevékenység, ezért szakemberekre bízák a tevékenység szervezését.

Az Aggteleki Nemzeti Park felügyelete alá tartozó területeken erőteljes a törekvés az őshonos fajták telepítésére, elterjesztésére, míg a magánérdekek ezzel ellentétben gyorsan növő, hamar vágásérett állományt akarnak telepíteni. Az idegenforgalom növekedésével növekedhet a parkerdők kialakítása is.

Az erdőtelepítés, amit az EU is támogat és az erdőművelés alacsony képzettségű nagy létszámú munkaerőt igényel és tud tartósan foglalkoztatni.

A kitermelt fa egy részét haszonfaként értékesítik, másik részét tűzifaként. Az utóbbi években egyre nagyobb mennyiségű az utóbbi célra kivágott fák tömege, mivel Berentén az erdőmű a széntüzelésről áttért a fa tüzelésű üzemmódra.

Elvégzendő feladatok

- Erdőtelepítés helyének kijelölése: **rövidtávú**
- Telepítendő fajták meghatározása: **rövidtávú**
- Telepítést végző munkások kiválogatása: **rövidtávú**
- Telepítés: **rövidtávú**
- Erdőművelés, erdei termékek begyűjtése: **közép- és hosszútávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Humán erőforrás fejlesztés (I. prioritás)
- Környezetbarát tevékenység (VI. prioritás)

Eredmény-indikátorok

- Telepített erdőterület nagysága (**ha**)
- Faállomány mennyisége (**m3**)

Hatásindikátor

- szép, egészséges környezet
- nagy létszámú foglalkoztatás
- kapcsolódó iparágak

A megvalósításban segítő partnerek

- erdőgazdaságok,
- erdőtulajdonosok,
- Aggteleki Nemzeti Park

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

8. Termelői szolgáltatások fejlesztése

A legfontosabb, hogy minden termelő megkapja a maga termelési szükségletének megfelelő információt. Ennek legegyszerűbb módja az elektronikus információcsere, de nyílt fórumok tartása is hasznos.

A tanácsadás mellett a gyakorlati segítségnyújtás különböző formái lehetségesek: pénzügyi, üzletviteli, eszköztámogatás.

Elvégzendő feladat

Termelői igények összegyűjtése, feldolgozása: **rövidtávú**

A szolgáltatási kínálat megismertetése: **rövidtávú**

Elektronikus információs eszközök kiépítése: **rövidtávú**

Gazdálkodási eszközök biztosítása: **rövidtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- gazdálkodók
- falugazdák felvásárló
- értékesítő szervezetek
- integrátorok

Eredmény-indikátorok

- megválaszolt kérdések száma **(db)**
- megszervezett fórumok száma **(db)**

Hatás-indikátor

A szolgáltatások igénybevételel emelkedik a gazdálkodás színvonala

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- AVOP
- Leader+

Beavatkozási terület

II/2. Az ipar fejlesztése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.

Specifikus cél: A gazdasági szerkezet korszerűsítése, Élet- és versenyképes gazdaságok kialakítása, A jövedelemtermelő képesség fokozása.

Tevékenységek:

1. A gazdasági szerkezet korszerűsítése

Az edelényi kistérségben az ipar aránya és súlya a többi szektorhoz képest nem meghatározó. Az ipari tevékenység szerkezete és tartalma nagymértékben függ a borsodi iparvidék, elsősorban Miskolc és Kazincbarcika iparának helyzetétől. Míg Miskolc iparszerkezete főleg a külföldi cégek betelepülésének köszönhetően lassacskán átalakul, a kistérségbeli ipari beszállítók még mindig a korábbi, kevésbé korszerű tevékenységekhez kapcsolódnak. Ezen az alábbiak szerint lehet változtatni.

- A működő ipari vállalkozások stabilizálása.
Számos kis- és középvállalat gazdasági helyzete instabil. Tartoznak neki, ő is tartozik, a hitelekhez nincs fedezete, kevés a szakmunkása. Gazdasági és piaci pozícióinak megerősítéséhez hitelekre, támogatási forrásokra van szüksége.
- Korszerűsíteni kell a termelési technológiát, racionalizálni kell a vállalat vezetését, szervezeti felépítését, ami egyszerűsítést, gyorsabb információáramlást és hatékonyabb munkavégzést eredményez.
- Az innovációs folyamatban a technológia korszerűsítése kapcsolódjon össze a termékszerkezet váltással. A hagyományos, beszállítói termékek helyébe fokozatosan korszerű, a piacon kurrens termékeket kell kifejleszteni, vagy átvenni, melyekben

nagyobb a hozzáadott érték aránya. Arra kell törekedni, hogy a fémszerkezet-gyártás helyett a BOSCH-nak legyen a cég a beszállítója.

- A kisebb hasonló tevékenységet folytató vállalkozások szerveződjenek klaszterekbe, hogy egységesen tudjanak a piacon mozogni.
- A fent javasolt lépések egymást erősítve javítják a vállalkozások piaci és gazdasági pozícióit.
- A sikerhez elengedhetetlen a piac állandó figyelése, elemzése. Folyamatosan figyelni kell az igények változását, a konkurencia helyzetét, cselekvési irányát. A piackutatás mellett folyamatos cég és termékmarketinget kell folytatni.

Elvégzendő feladat

A technológia-korszerűsítés irányának meghatározása: **rövidtávú**

Új termékek kifejlesztése, új beszállítói, gyártási partnerek keresése: **középtávú**

A régi termékek esetében minőség javítás, és a hozzáadott érték növelése: **rövidtávú**

Támogatási források pályázati úton való elnyerése: **folyamatos**

Marketing stratégia kidolgozása: **rövidtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A tevékenység mindig vegye figyelembe a környezetvédelmi szempontokat. (VI. prioritás)
- Humán erőforrás fejlesztés. (I. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- vállalkozások
- BOKIK
- munkaügyi központ,

Eredmény-indikátorok

- Kibocsátott új termékek száma (**db**)
- Minőségbiztosítási auditálás (**db**)
- Bevétel növekedés (**millió ft**)

Hatás-indikátor

- gazdaságilag stabilabb
- piacképesebb vállalkozások működnek

Finanszírozási források***Hazai források***

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- Leader+

2. Az iparszerkezet arányainak módosítása

A jelenlegi iparszerkezet módosítása segítheti új ágazatok betelepülését a kistérségbe, azonban mindezt csak a környezetvédelmi előírások szigorú betartásával lehet megvalósítani.

- Olyan új ágazatokról van szó, mint a hulladékfeldolgozó ipar, a szétválogatott anyagok egy részének újra hasznosítása.
- Meg lehetne oldani különböző elavult, kidobott berendezések (számítógépek, tv-k, autók) szétszerelését, a darabok újrafelhasználásának előkészítését, amire nagyszámú, alacsony képzettségű munkaerőt lehet beállítani.
- Az új tevékenységekre alapozva, később magasabb képzettséget igénylő feldolgozó, vagy megsemmisítő tevékenységek bevezetésére kerülhet sor, már külső tőke bevonásával. Ilyen lehet a szennyezett területek megtisztítása, rehabilitálása. Ezt a tevékenységet a kistérség határain kívül is lehet végezni.
- A kistérség közel van a Kassai Régióhoz. Az itthoni és a határon túli technológiák közti eltérést, rést kihasználva lehetne közös kiszolgáló tevékenységet kezdeni.
- Pályázati források bevonása a tevékenységek finanszírozásába.

Elvégzendő feladat

A hulladék szétválogatással –hasznosítással kapcsolatos lehetőségek felmérése: **középtávú**.

A válogató, újrahasznosító telephelyek kijelölése, technológia telepítés: **középtávú**.

Tőkebevonás lehetőségeinek felmérése.

A dolgozók betanítása.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Humán erőforrás képzése (I. prioritás)
- Környezetvédelmi tevékenység erősítése (VI. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- önkormányzatok
- környezetvédelmi felügyelet
- munkaügyi központ
- ÉRÁK

Eredmény-indikátorok

- A szétválogatott, újrahasznosításra előkészített anyagok mennyisége (**tonna**)
- újrahasznosítás, felhasználás (**tonna**)
- a tevékenységbe bevont foglalkoztatottak száma (**fő**)

Hatás-indikátor

- új munkahelyek teremtése a környezeti ártalmak megszüntetéséért.

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- Leader+

3. Tőkevonzó-képesség növelése

Nagyon nehéz feladat egy hátrányos helyzetű térségbe külső tőkét bevonni, de ez önerő hiányában a fejlődéshez, előrelépéshez nélkülözhetetlen.

- A forrásbevonás egyik módja a folyamatos pályázati tevékenység. A szükséges önerő egy részét ma már sok pályázatnál saját munkával is lehet teljesíteni. A jól előkészített projekteknél a hitelfelvétel is megtérül.
- Külső tőke bevonásának elengedhetetlen feltétele az ipari infrastruktúrával ellátott terület, beleértve a nagysebességű, szélessávú adatátviteli lehetőségeket is.
- A külföldi beruházók megkövetelik az ökológiailag tiszta, szennyezésmentes telephelyeket, de ezt a követelményt a hazai vállalkozóknak is érvényesíteniük kell.
- Segíti a külső tőke bevonását, ha a befektető gyorsan hozzájut minden szükséges információhoz. A kistérségben célszerűnek látszik egy naprakész adatbázisra alapozott információs központ létrehozása, amelyik nemcsak a kistérségen belüli adatokkal, hanem a rá vonatkozó külső tényezők információival is rendelkezik. Ez non-profit alapon működve elősegíthetné külső tőke letelepedését a térségben.
- Kész rendezési tervekkel, szakhatósági engedélyekkel kell rendelkezni
- Nagyon fontos a korszerű, gyors, vállalkozó-barát pénzügyi szolgáltatások biztosítása.

Elvégzendő feladat

A vállalkozási területek megtisztítása, szennyezőforrások flszámolása: **rövidtávú**

Az ipari infrastruktúra kiépítése: **rövidtávú**

A meglévő inkubátorházak, ipari zónák jobb kihasználása **középtávú**.

Rendezési, beruházási tervek készítése. Engedélyeztetések **rövidtávú**

Információs központ létrehozása: **rövidtávú**

Korszerű, a kistérségi helyzethez igazodó pénzügyi szolgáltatások kidolgozása: **középtávú**.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Környezetvédelmi tevékenység (VI. prioritás)
- Infrastruktúra kiépítés (V. prioritás)
- Információáramlás gyorsítása (V. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- önkormányzatok
- kistérség munkaszervezete
- pénzüintézetek

Eredmény-indikátor

A beáramló tőke mennyisége, ebből működő tőke (**milliárd forint**)

Hatás-indikátor

A beáramló tőke segítségével új munkahelyek jönnek létre a kistérségben.

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- Leader+

4. A szolgáltató ipar, kisipar korszerűsítése, újraélesztése

Fontos, hogy a középvállalkozások mellett a lakossági igényeket közvetlenül kielégítő ipari szolgáltatások is működjenek. A komfortérzethez hozzátartozik a portán szükséges javítások, karbantartások, kisebb-nagyobb építési munkák viszonylag rövid időn belüli, jó minőségben elvégzése. Ebből a kistérségben ma hiány mutatkozik. Nincs elég kőműves, ács, burkoló, traktoros, gépkezelő.

- A helyi kisvállalkozók képzése, működésük támogatása, hitelhez, pályázati támogatáshoz jutásuk megkönnyítése.
- A kézműipar felélesztése, részben a helyi, saját igények kielégítésére, másrészt idegenforgalmi attrakcióként. A tevékenység hobbi szinten, kereset kiegészítő tevékenységként is űzhető.

Elvégzendő feladat

A kisiparosok, egyéni vállalkozók eszközparkjának korszerűsítése: **rövidtávú**

Gazdasági helyzetük stabilizálása: **rövidtávú**

Az újonnan képzettek működési feltételeinek biztosítása: **rövidtávú**

A régi kézműipari műhelyek helyreállítása: **rövidtávú**

A régi mesterségbeli tudás felelevenítése, továbbadása: **középtávú**

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Idegenforgalom (III.prioritás)
- Humán erőforrás képzése (I.prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- vállalkozók
- önkormányzatok
- pénzügyintézetek
- néprajzi szakemberek

Eredmény-indikátorok

- Szakmánként működő kisiparosok száma (**fő**)
- Újraélesztett, működő kézműipari műhelyek száma (**darab**)

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

Strukturális alapú források

- GVOP
- HEFOP
- Leader+

III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése

Beavatkozási terület

III/1. Turisztikai szálláshelyek, vendéglátóhelyek számának növelése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: Turisztikai szálláshelyek, vendéglátóhelyek számának, növelésével, az itt tartózkodás, a térségben eltöltött, vendégéjszakák számának növelése.

Indoklás

A kistérségben kevés a minőségi turisztikai és idegenforgalmi szállás- és vendéglátóhelyek száma.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

Turisztikai szálláshelyek, vendéglátóhelyek férőhelykínálatának növelésével az a cél, hogy minél több turistát lehessen fogadni a térségben. A vendégek lehetőleg több napot töltsenek el, a szolgáltatások igénybevételel növelve a vendéglátók bevételeit.

Elvégzendő feladatok

1. Szálláshelyek számának bővítése, új szálláshelyek építése
(szálloda, panzió, falusi szálláshely, stb.)

Időtáv: 2005-től **folyamatosan**

2. Meglévő szálláshelyek, a turisztikai programok, szolgáltatások kínálatának és színvonalának fejlesztése (egészség, rekreáció, wellness, stb.)

Időtáv: 2005-től **folyamatosan**

3. Szakmai képzések, továbbképzések szervezése

Időtáv: 2005-től **folyamatosan**

Eredmény indikátor

- Vendéglátóhelyek száma, fogadóképessége (**db, fő**)
- Turisztikai, idegenforgalmi szálláshelyek száma minősítési fokozatonként (falusi, diák, kemping, szálloda, panzió (**férőhely**))
- Szakmai képzésben résztvevők száma (**fő**)
- Turisztikai, idegenforgalmi és egyéb kiegészítő szolgáltatók, vállalkozók forgalma és árbevétele (**Ft/év**)
- A szolgáltatások kínálatának növekedése (**darab, minőség**)

Hatás indikátor

- Javul a kistérség turisztikai fogadóképessége, turisztikai vonzereje.
- A turisztikai programkínálat (wellness, rekreációs programlehetőségek) szélesedik nemcsak a turisták, hanem a helyben lakók számára is.
- A kiszolgálás minősége elégedettebb vendégkört alakít ki.

A megvalósításban segítő partnerek

- Önkormányzatok és intézményeik
- Vállalkozások
- Turisztikai vállalkozók
- Aggteleki Nemzeti Park
- Kereskedelmi, vendéglátó, javító és humán szolgáltatók

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Humán erőforrás fejlesztése, (I. prioritás)

A szakmai háttér biztosítása, a szolgáltatási kultúra (készség, képesség) fejlesztése. Ez az igény szakirányú képzéssel, oktatással biztosítható.

Gazdaságfejlesztés (II. prioritás)

A turisztikai, idegenforgalmi fejlesztések növelik foglalkoztatottak számát.

Turisztikai és idegenforgalmi szálláshelyek építése, szolgáltatások fejlesztése.

Környezetvédelem, épített és természeti környezet megóvása (VI. prioritás)

Turisztikai és idegenforgalmi szálláshelyek kialakításához kapcsolódó táji elemek fejlesztése (parkoló, parkok, egyéb zöld területek, sétautak).

Tájba illő építészeti megoldások.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- ROP
- LEADER+

Hazai források

- TRFC

Beavatkozási terület

III/2. Vendéglátó szolgáltatások körének bővítése, minőségének fejlesztése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: Személyi szolgáltatások működtetése és a meglévők minőségének fejlesztése a kistérségi lakossági és idegenforgalmi szolgáltatások körének bővítése érdekében.

Indoklás

A kistérségben hiányos és alacsony színvonalú a vendéglátáshoz kapcsolódó szolgáltatások köre, indokolt a meglévő szolgáltatások színvonalának emelése.

A „feketén” dolgozó szolgáltatók helyett (fodrász, kozmetikus, autószerelő) a legális munkavállalókat részesítsék előnyben.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

Új személyi szolgáltatások bevezetése, működtetése. A meglévők minőségi fejlesztése a lakosság és a turisták igényeinek minél jobb kielégítése érdekében. A vendégek udvarias és szakszerű kiszolgálása szükséges, hogy a minőségi szolgáltatások igénybevételéhez ne kelljen elutazniuk.

Elvégzendő feladatok

1. Hiányzó személyi szolgáltatások kiépítése, működtetése (fodrász, kozmetikus, gépjavító, autószerelő, kölcsönzők, stb.), vállalkozások életre hívása és támogatása

Időtáv: 2005-től folyamatosan

2. Meglévő vendéglátó szolgáltatások minőségi fejlesztése

Időtáv: 2005-től **folyamatosan**

Eredmény indikátor

- Szolgáltató helyek száma, fogadóképessége **(db/fő)**
- Turisztikai, idegenforgalmi és egyéb kiegészítő szolgáltatók, vállalkozók forgalma és árbevétele **(Ft/év)**
- A vállalkozók és a munkavállalók által befizetett SZJA alakulása **(Ft/év)**

Hatás indikátor

- Javul a kistérség turisztikai fogadóképessége, turisztikai vonzereje
- A turisztikai és vendéglátó szolgáltatások választéka bővül
- Javul a szolgáltatást igénybe vevő vendégek komfortérzete

A megvalósításban segítő partnerek

- Önkormányzatok és intézményeik
- Lakosság, média, Internet szolgáltatók
- Kereskedelmi, vendéglátó, javító és humán szolgáltató vállalkozások

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Humán erőforrás fejlesztése: I. prioritás

A minőségi turisztikai, idegenforgalmi szálláshelyek számának, a vendéglátó szolgáltatások minőségének követelménye a szakmai háttér biztosítása éppúgy, mint a szolgáltatási kultúra (készség, képesség) fejlesztése. Ez az igény szakirányú képzéssel, oktatással biztosítható.

Gazdaságfejlesztés: II. prioritás

A minőségi szálláshelyek üzemeltetéséhez szakemberekre van szükség (szakácsok, recepciósök, parképítők, gondnokok, biztonsági szakemberek, úszómesterek, masszörök, programszervezők és egyéb kisegítő alkalmazottak).

A vendéglátó és egyéb személyi szolgáltatások fejlesztéséhez pincérekre, konyhalányokra, eladókra, fodrászokra, kozmetikusokra, autómosóra, töltőállomásra, gépkocsi és egyéb szerviz szolgáltatásra van szükség.

A humán háttérszolgáltatások megszervezése a vendégek biztonságát szolgálja: orvosi ügyelet, fogorvos, gyermekorvos, ügyintézés, információszolgáltatás.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- GVOP
- HEFOP
- LEADER+ program

Kormányzati források

- TRFC

Beavatkozási terület

III/3. Helyi beszállítók bevonása, aktivizálása

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: A turisztikai és vendéglátóhelyek ellátásának javítása a helyi őstermelők termékeivel, ezzel piacot biztosítva a beszállítóknak.

Indoklás

A turisztikai és idegenforgalmi vendéglátóhelyek friss zöldség és pékáruval való ellátása a helyi termelők bevonásával, és egyéb, a térségre jellemző kézműves termékek értékesítése növeli a térség turisztikai vonzerejét. Egyúttal jövedelemkiegészítő és munkahelyteremtő hatása is van. Az ellátás színvonalát a beszállítók- és a felhasználók együttműködése javítja.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

Helyi őstermelők. bevonása a turisztikai és vendéglátóhelyek ellátásába (zöldség, gyümölcs, pékáru, élelmiszeripari alapanyagok), beszállítói hálózat kialakulását eredményezi, biztos piachoz és jövedelemhez juttatva őket.

Elvégzendő feladatok

1. Élelmiszer, zöldség, gyümölcsstermelés és felvásárlás megszervezése, cukrászda, étterem hiányzó kereskedelmi szolgáltatásainak létrehozása, vállalkozók támogatása.

Időtáv: 2005-től **folyamatosan**

2. Kézműipri tevékenységek újraindítása, szolgáltatások fejlesztése, vállalkozói együttműködések támogatása.

Időtáv: 2005-től **folyamatosan**

Eredmény indikátor

- A beszállítók és a munkavállalók által befizetett SZJA alakulása **(Ft/év)**
- Turisztikai, idegenforgalmi és egyéb kiegészítő szolgáltatók, vállalkozók forgalma és árbevétele **(Ft/év)**
- Kézműipari terméket előállítók száma **(fő)**

Hatás indikátor

- Javul a kistérség turisztikai fogadóképessége, turisztikai vonzereje
- A turisztikai és vendéglátó szolgáltatások választéka és minősége javul
- Javul a szolgáltatást igénybe vevő vendégek komfortérzete

A megvalósításban segítő partnerek

- Lakosság, média, Internet
- Kereskedelmi, vendéglátó vállalkozások
- Östermelők
- Kézművesek, iparosok

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Gazdaságfejlesztés (II. prioritás)

A turisztikai, idegenforgalmi beruházások megvalósítása (panziók, szállodák, vadászházak) beszállítói a helyi vállalkozók, együttműködésükkel valósul meg és további foglalkoztatási lehetőséget biztosít a kistérségben élő aktív korú munkanélküliek számára.

A kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése (VII. prioritás)

A beszállítók és a vendéglátó szolgáltatók közötti kommunikációt erősíti, kapcsolódik a térségmarketinghez a termék- és szolgáltatás ismertetés kapcsán.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- LEADER+ program

Kormányzati források

- TRFC

Beavatkozási terület

III/4. Határon átnyúló közös turisztikai, kulturális fejlesztések

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: A határ menti gazdasági és kulturális kapcsolatok kihasználásával komplex turisztikai fejlesztések, programok kidolgozása, amelyek hozzájárulnak a kistérség és a határon túli területek gazdasági fejlődéséhez.

Indoklás

A határ menti gazdasági és kulturális kapcsolatok lehetőségei korlátlanul bővíthetők. A közös turisztikai programok tervezésével, megvalósításával a gazdasági együttműködés magasabb szintje alakul ki, a LEADER kistérségek megalakításával, a partnerség fejlesztésével, újabb fejlesztési forrásokra pályázhatnak.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A LEADER kistérség megalakítása, akciócsoport megszervezése, az akcióterv elkészítése az edelényi kistérség gesztorságával.

A Torna vidék turisztikai fejlesztése Hídvégardó Község Önkormányzatának gesztorságával.

A Galyaság turisztikai fejlesztése Perkupa gesztorságával.

A LEADER kistérség megalakítása, akciócsoport megszervezése, az akcióterv elkészítése.

Elvégzendő feladatok

1. LEADER+ közös fejlesztések és programok

Időtáv: 2005-2006 rövidtávú

2. Hídvégardó, Torna vidék, közös turisztikai fejlesztése

Időtáv: 2005-2006 rövidtáv

3. A Galyaság és a határon túli terület turisztikai fejlesztése.

Eredmény indikátor

- Létrejön kettő LEADER kistérség **(db)**
- A LEADER kistérség megalakulásának dokumentumai **(db)**
- A Galyaság és a határon túli terület turisztikai fejlesztésének megvalósíthatósági tanulmánya **(db)**
- A Torna-vidék turisztikai fejlesztésének megvalósíthatósági tanulmánya **(db)**

Hatás indikátor

- Javulnak a határ menti gazdasági, kulturális kapcsolatok
- Együttműködés, partnerség a megvalósítók között erősödik

A megvalósításban segítő partnerek

- Az érintett mikro-térség önkormányzatai
- Gesztorszervezetek
- A közreműködő határon túli önkormányzatok szövetsége (LEADER+)

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

A kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése (VII. prioritás)

A partnerség és az együttműködés fejlődik a közreműködő szervezetek között, szélesedni fog a belső és külső kommunikáció eszköztára.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- LEADER+ program
- INTERREG

Beavatkozási terület

III/5. Turisztikai, kulturális programcsomagok, programajánlók készítése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: A kistérség turisztikai és idegenforgalmi fejlesztése érdekében nem elég csak a turisztikai és idegenforgalmi helyek számát növelni és minőségét fejleszteni, hanem a turisztikai termékek, idegenforgalmi látványosságok, kulturális rendezvények komplex programként történő ajánlása is szükséges.

Indoklás

Szükséges turisztikai, kulturális programcsomagok, programajánlók készítése az idelátogatók számára, hogy növeljék a kistérségben eltöltött vendégéjszakák számát és növeljék a kistérség ismertségét, turisztikai bevételeit.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A meglévő turisztikai kiadványok aktualizálása és fejlesztése szükséges a kistérségben. Komplex turisztikai programajánlók, programcsomagok készítése fontos, mert a többnapos itt tartózkodás tervezését segíti és alternatívát nyújt.

Elvégzendő feladatok

1. Tematikus turisztikai kiadványok, szórólapok készítése

Időtáv: 2005-től folyamatos

2. Kistérségi, mikro-térségi turisztikai programcsomagok készítése

Időtáv: 2005-től folyamatos

Eredmény indikátor

- Kiadványok (**példányszám**)
- Szórolapok (**db**)
- Programajánlók (**db**)
- Programcsomagok (**db**)
- Vendégéjszakák száma (**nap**)

Hatás indikátor

- Bővül a kistérség turisztikai programkínálata
- Nő a kistérség turisztikai ismertsége
- Nő a marketingeszközök száma

A megvalósításban segítő partnerek

- Az érintett mikro-térség önkormányzatai
- A kistérség területfejlesztési menedzsmentje
- Megyei Tourinform Iroda
- Megyei Turisztikai Szövetség
- Kamarák
- Aggteleki Nemzeti Park
- Civil szervezetek
- Vállalkozók

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Gazdaságfejlesztés (II. prioritás)

A komplex turisztikai programcsomagok, programajánlatok hatásaként növekszik a turisták száma, nő a kistérségben eltöltött vendégéjszakák száma, ezért a szolgáltatások munkahelyteremtő és jövedelemtermelő képessége javul és nőnek a turisztika ágazat bevételei.

A kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése (VII. prioritás)

A programok összeállítása és megvalósítása bizalomra és a partnerek együttműködésére alapul, amely szükségessé teszi a partnerek közötti kommunikáció fejlesztését.

Finanszírozási források

Hazai források

- Nemzeti Kulturális Alap

- TRFC

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP

Beavatkozási terület

III/6. Tematikus turizmus tervezése, feltételeinek megteremtése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: Célcsoport orientált turisztikai termékek fejlesztése, a programkínálat szélesítése és színesítése a turisztika gazdasági húzóágazattá történő fejlesztése érdekében a kistérségben.

Indoklás

A kistérség turisztikai és idegenforgalmi fejlesztése érdekében a szálláshelyek számának növelését minőségi szolgáltatások fejlesztésével, a beszállítók bevonását, turisztikai termékek és programcsomagok készítését tartjuk szükségesnek. Ezeknek az elemeknek a megvalósításával válik a turisztika a gazdaság húzóágazatává.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A továbbiakban alábontott elvégzendő feladatok egységes turisztikai fejlesztési programcsomagként történő megvalósítását javasoljuk.

Időtáv: 2005-2007 **előkészítés időszaka**

2007-2013 **megvalósítás időszaka**

Elvégzendő feladatok

- Erdei iskola program fejlesztése
- Kastély, kúria, emlékpark programok tervezése, szervezése
- Kerékpár-, természetjáró-, lovas-, íjász turizmus feltételeinek fejlesztése
- Vadászturizmus fejlesztését célzó megvalósíthatósági tanulmány készítése
- Egészségturizmus, rekreációs szolgáltatások generálása
- Hagyományőrző, népi értékek bemutatása, tájházak és kézműves házak és programjainak fejlesztése
- Agroturisztikai szolgáltatások generálása, fejlesztése

Eredmény indikátor

- Elkészült tanulmányok **(db)**
- Megépült kerékpárutak hossza **(km)**
- Pihenők, kölcsönzők száma **(db)**
- Megépült erdei iskolák száma és fogadóképessége **(db /fő /csoport)**
- Tanösvények hossza **(km)**
- Kialakított lovas túraútvonalak hossza **(km)**
- Képzésben résztvevő és végzett turisztikai vállalkozók, szolgáltatók száma **(fő)**
- Kiadványok, idegenforgalmi ismertetőik száma **(db)**
- Turisztikai, idegenforgalmi és egyéb kiegészítő szolgáltatók, vállalkozók forgalma és árbevétele **(Ft/év)**

Hatás indikátor

- Nő a kistérség turisztikai vonzereje
- Nő a turisztikai termékek, programok száma
- Javul a programkínálat
- Színesedik a turisztikai termék paletta

A megvalósításban segítő partnerek

- Az érintett mikro-térség önkormányzatai
- A kistérség területfejlesztési menedzsmentje
- Megyei Tourinform Iroda
- Megyei Turisztikai Szövetség
- Kamarák
- Aggteleki Nemzeti Park
- Civil szervezetek
- Vállalkozók

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Gazdaságfejlesztés: (II. prioritás)

A komplex turisztikai programcsomagok, programajánlatok várható eredményeként, hatásaként növekszik a térségbe látogató turisták száma, nő a kistérségben eltöltött vendégéjszakák száma, így a szolgáltatások munkahelyteremtő és jövedelemtermelő képessége javul és nőnek a turisztika ágazat bevételei. Ezzel a turisztikai, idegenforgalmi befektetők, vállalkozók számára nagyobb lehetőség nyílik.

Infrastruktúra (V. prioritás)

A turisztikai attrakciók, programhelyek elérhetősége, az elérés minősége az infrastruktúra állapotával, annak fejlesztésével, rekonstrukciójával függ össze.

Az építet és természeti környezet megóvása (VI. prioritás)

Ezen turisztikai termékek tervezésekor figyelembe kell venni a táj és az épített örökség védelem előírásait, követelményeit. Ez vonatkozik a műemlékek funkciójának megváltoztatására, a zöld területek megóvására.

A kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése (VII. prioritás)

A turisztikai termékcsomag összeállítása és megvalósítása a partnerek érdekeinek egyeztetését és érvényesítését kívánja meg. Ezért a termékcsomag összeállításánál a partnerek együttműködése és egyértelmű kommunikációja szükséges.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok források

- ROP
- AVOP
- LEADER+

Kormányzati források

- TRFC
- TEKI
- CÉDE
- Ágazati Minisztériumok

Beavatkozási terület

III/7. Turisztikai marketingterv készítése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: Célcsoport orientált turisztikai termékek fejlesztése, a programkínálat szélesítése, kistérségi turisztikai marketing terv készítése a turisztika gazdasági húzóágazattá történő fejlesztése érdekében a kistérségben.

Indoklás

A kistérség turisztikai és idegenforgalmi fejlesztése érdekében a térségi turisztikai marketing terv készítését tartjuk szükségesnek.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A kistérség turisztikai fejlesztését érintő eddig készült marketing eszközök, elemek felmérése, a mikro-térségi turisztikai fejlesztések, programok figyelembe vételével elkészül az edelényi kistérség turisztikai marketing terve.

Elvégzendő feladatok

1. Meglévő marketing elemek feltérképezése, mikro-térségi, kistérségi fejlesztések beépítése a marketing tervbe

Időtáv: 2005-2006 **rövidtávú**

Eredmény indikátor

Elkészül a kistérségi turisztikai marketing terv **(db)**

Hatás indikátor

- Nő a kistérség turisztikai vonzereje
- Nő a kistérség ismertsége
- Javul a programkínálat
- Színesedik a turisztikai termék paletta

A megvalósításban segítő partnerek

- Az érintett mikro-térség önkormányzatai
- A kistérség területfejlesztési menedzsmentje
- Megyei Tourinform Iroda
- Megyei Turisztikai Szövetség
- Kamarák
- Aggteleki Nemzeti Park
- Civil szervezetek
- Vállalkozók

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

A kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése (VII. prioritás)

A turisztikai marketingtervben megjelenő szereplők érdekeinek egyeztetése és érvényesítése szükséges. Ezért a marketingterv készítésekor a közreműködő partnerek együttműködése kívánatos.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok források

- LEADER+

Kormányzati források

- TRFC
- Minisztériumi források

Beavatkozási terület

III/8. Szállásadók, vendéglátók, szolgáltatók szakirányú képzése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: A turisztika gazdasági húzóágazattá történő fejlesztése érdekében szükséges a turisztikai, idegenforgalmi szolgáltatások területén vagy annak fejlesztése érdekében dolgozó, tevékenykedő vállalkozók, szolgáltatók, beszállítók szakirányú képzése.

Indoklás

A turisztikai vendéglátóhelyek, szolgáltatások színvonalas működtetése szakképzett munkaerő nélkül elképzelhetetlen. Turisztikai szervezők, turisztikai vállalkozások vezetői, irányítói, a szolgáltatásokat végzők stb. képzése fontos kistérségi feladat.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A szakirányú képzés tárgyi feltételeinek megteremtése, a képzési anyagok, tematikák, óratervek és költségvetés elkészítése, az oktatási helyszín biztosítása, oktatásszervező menedzsment megalakítása. A tervezett képzések lebonyolítása.

Elvégzendő feladatok

- Képzési terv, képzési programcsomagok készítése, a képzés feltételeinek megteremtése (személyi, tárgyi, dologi)
Időtáv: **rövidtáv**
- A képzési programok lebonyolítása
Időtáv: **rövidtáv**

Eredmény indikátor

- Képzett csoportok száma (**db**)
- A képzésben résztvevők száma (**fő**)

Hatás indikátor

- Nő az ellátás, szolgáltatás színvonala
- Nő a turisták megelégedettsége
- Nő a kistérség turisztikai vonzereje

A megvalósításban segítő partnerek

- Az érintett mikro-térség önkormányzatai
- A kistérség területfejlesztési menedzsmentje
- Megyei Turisztikai Szövetség
- Kamarák
- Civil szervezetek
- Vállalkozók

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)

A minőségi turisztikai, idegenforgalmi szálláshelyek számának, a vendéglátó szolgáltatások minőségének követelménye a szakmai háttér biztosítása éppúgy, mint a szolgáltatási kultúra (készség, képesség) fejlesztése. Ez az igény szakirányú képzéssel, oktatással biztosítható. A fejlesztéshez szükséges a menedzsment (szervezők, projektfelelősök, marketing-vezető, informatikus, Internet felhasználók) felkészítése és képzése is.

Gazdaság fejlesztése (II. prioritás)

A turisztikai, idegenforgalmi beruházások megvalósítóinak, működtetőinek (panziók, szállodák, vadászházak) beszállítóinak képzésével nő a munkahelyek száma és a jövedelmezőség. A képzéssel javul a nők elhelyezkedési lehetősége, esélyegyenlősége.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok források

- HEFOP
- LEADER+

Kormányzati, minisztériumi források

- OM keret

Beavatkozási terület

III/9. Turisztikai információs rendszer bővítése, kistérségi hálózat működtetése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A gazdasági versenyképesség javítása a szociális biztonság érdekében.

Specifikus cél: A turisztikai fejlesztések megvalósításával párhuzamosan szükséges a kistérség turisztikai információs rendszerének teljes felülvizsgálata a meglévő információs központok fejlesztése, átfogó komplex turisztikai információs stratégia alapján, amely hosszútávon biztosítja a gyors információáramlást.

Indoklás

A komplex turisztikai információs stratégia elkészítése szükséges a meglévő információs rendszer felülvizsgálata, aktualizálása alapján, amely illeszkedik az „E” programhoz.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A fejlesztéshez szükséges hálózati elemek felmérése, a meglévő információs rendszer továbbfejlesztése érdekében, valamint a Kistérségi Turisztikai Információs Stratégia, és Fejlesztési Koncepció elkészítése.

Elvégzendő feladatok

1. A meglévő információs hálózati elemek felmérése, a szükséges elemek meghatározása, Kistérségi Turisztikai Információs Stratégia,
2. Fejlesztési Koncepció elkészítése és illeszkedése az („E”) programhoz

Időtáv: **középtáv** : előkészítési, tervezési szakasz

hosszútáv: megvalósítás időszaka

Eredmény indikátor

Komplex turisztikai információs stratégia elkészül

Hatás indikátor

Megteremtődik a gyors, hatékony információáramlás feltétele.

A megvalósításban segítő partnerek

- Az érintett mikro-térség önkormányzatai
- A kistérség területfejlesztési menedzsmentje
- Civil szervezetek
- Vállalkozók

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

A kistérség belső és külső kommunikációjának fejlesztése(VII. prioritás)

Az információs rendszer kialakítása, fejlesztése javítja az ügyintézés hatékonyságát, gyorsítja ennek idejét, javítja a kommunikáció minőségét.

Finanszírozási források

Strukturális Alapok források

- GVOP-2005-4.4.1
- GVOP-2005-4.4.2

Kormányzati, minisztériumi források

- SZVP-2005-I
- „E” program

PRIORITÁS IV. TÁRSADALMI KÖRNYEZET

Beavatkozási terület

IV/1. A demográfiai és társadalmi struktúra negatív irányú változásainak mérséklése

Elérendő célok

- Stratégiai cél:** A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.
- Specifikus cél:** A lakosság életminőségének, közérzetének javításával erősíteni a helyben maradást, mérsékelni az elvándorlást, lassítani a határ menti mikro-térségek lélekszám csökkenését.

Indoklás

A társadalmi környezet igen összetett fogalom. Tartalmi összetevői a másik hat prioritásban öltönek testet, ezért az ott megfogalmazott beavatkozások mindegyike módosít rajta. Itt csak azokat vesszük számba, ami nem tartozik szorosan a többi prioritáshoz.

A lakosság életérzését nagymértékben meghatározza a társadalmi környezete. Ennek néhány meghatározó összetevője a lakhatási feltételek, a munkalehetőségek, a szolgáltatás színvonala. Ha közülük egy, vagy több tényező hiányzik, megindul az elvándorlás a területről. Az inaktívak, idősek, a képzetlenek azonban sem anyagi, sem foglalkoztatási okok miatt nem tudnak elköltözni, így a lakosság korösszetétele, képzettségi szintje, társadalmi aktivitása romlik.

A közüzemi (gáz-, szennyvízhálózat) és egyéb (kulturális, közigazgatási) szolgáltatások hiánya megnehezíti a mindennapi életet. A humán szolgáltatás jelentős részét a falugondnoki intézmény biztosítja, ezért fontos a tevékenysége eszköz-feltételeinek a biztosítása. Az életkörülmények javításával a szolgáltatások bővítésével a fiatalabb korosztályt helyben kell tartani, a 'vegetáló' falut élő, aktív közösséggé kell fejleszteni. Ahol lehetőség van rá, üdülőfaluvá kell alakítani a települést.

A lakosság egyre nagyobb hányada tartósan kirekesztődik a munka világából és előbb-utóbb a közéletből is. A szegénység, a hátrányos helyzet koncentrált, tartós fennmaradása együtt jár a

deviáns magatartás, a bűnöző életmód erősödésével, ami együttélési konfliktusokhoz vezet, tovább erősítve az elvándorlási szándékot. A kiváltó okok kezelésével meg kell találni a társadalmi együttélés elviselhető formáit.

A beavatkozási területek

1. A települést a szolgáltatások számának és színvonalának növelésével komfortossá kell tenni.
2. Szélesíteni kell a falugondnoki tevékenységet, pályázati támogatással lehetővé tenni a falugondnoki autó cseréjét.
3. A lakosság közösségi tevékenységbe való bevonása (kulturális, sportrendezvények, virágos falu akció, környezetrendezés stb.).
4. Munkalehetőségek biztosításával csökkenteni kell a hátrányos helyzetűek számát.
5. A vegyes etnikumú településeken törekedni kell a „békés egymás mellett élés” feltételeinek megteremtésére, szociális foglalkoztatás, földprogram szervezésével, polgárórság megalakításával.
6. Erősíteni kell a lakosság identitástudatát.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- I. Humán erőforrás fejlesztése
- II. Gazdaság fejlesztése
- III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése
- V. Infrastruktúra fejlesztés

Elvégzendő feladatok, operatív programok

- Falugondnoki teendő eszközszükségleteinek biztosítása: **rövidtávú feladat**

Eredmény indikátor

- Eszközök beszerzése (**db**)

A megvalósításban segítő partnerek

- Regionális és Megyei Területfejlesztési Tanácsok
- Kistérségi Többcélú Társulás

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

A Strukturális Alapok forrásai

- ROP
- GVOP
- KIOP
- AVOP
- HEFOP
- Leader+

IV/2. A kistérség innovációs tevékenységének erősítése, a lakosság kezdeményező készségének fokozása

Elérendő célok

- Stratégiai cél:** A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.
- Specifikus cél:** A település innovációs képességének fejlesztése az életfeltételek javítása érdekében.

Indoklás

A falvak fejlődése nem csak anyagi feltételeken múlik, hanem a lakosság kezdeményező készségén, innovatív szemléletén, magatartásán. A település olyan lesz, amilyenné saját maguk alakítják. Ezért van szükség a lakossági kezdeményezésekre, mind a település szerkezet kialakításában, mind a szolgáltatások sokféleségének kínálatában és a külső kapcsolatok kezdeményezésében. Ezekben a területeken elsősorban a civil szervezetek aktivitása a fontos, de nem szabad lebecsülni az egyéni kezdeményezéseket sem.

A beavatkozási területek

- Lakosság ötleteinek, javaslatainak összegyűjtése, rangsorolása.
- A fontosnak ítélt, alkalmas javaslatok megvalósítása.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- I. Humán erőforrás fejlesztése
- II. Gazdaság fejlesztése
- III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése
- V. Infrastruktúra fejlesztés
- VII. Településhálózat, a kistérség belső és külső kommunikáció fejlesztése

Elvégzendő feladatok, operatív programok

- Településfejlesztési kérdésekben falunapok szervezése: **rövidtávú**
- A civil szervezetek tevékenységének támogatása: **rövidtávú**

Eredmény indikátor:

- szervezett falunapok száma **(db)**
- projekté formálható ötletek száma **(db)**

Hatás indikátor

- a megvalósított javaslatok növelik a lakosság elégedettségi és komfort érzését

A megvalósításban segítő partnerek:

- civil szervezetek
- önkormányzatok
- magánszemélyek

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

A Strukturális Alapok forrásai

- ROP
- HEFOP
- Leader+

IV/3. A helyi szellemi és tárgyi értékek számbavétele, megőrzése, állagmegóvása, helyi védelem alá helyezése

Elérendő célok

- Stratégiai cél:** A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.
- Specifikus cél:** A helyi szellemi és tárgyi értékek számbavételével, megőrzésével, helyi védelem alá helyezésével megőrizni, átmenteni a helyi nevezetességeket.

Indoklás

Az emberek teljesítőképességét nagymértékben befolyásolja az a társadalmi közeg, amelyben élnek és dolgoznak. Ennek számos eleme közvetetten és közvetlenül is összefügg. A környezet alakítása és fejlesztése mellett legalább olyan fontos az örökölt szellemi és tárgyi értékek megőrzése. Segítségével olyan turisztikai látványosságok bemutatására kerülhet sor, melyek új bevételi lehetőségeket biztosítanak a településeknek, lakosságnak, közvetlenül hozzájárulunk a város vagy falukép javításához, a helyi lakosság életérzésének javulásához, melynek egyik hatása lehet a lakóhelyhez való ragaszkodás, elvándorlás csökkenése.

A értékek számbavétele, megőrzése, állagmegóvása, és védelem alá helyezése kiterjed az alábbi területekre.

Épített örökség, építészeti emlékek

- Várak, várromok (földvárak, kővárak)
- Kastélyok, kúriák (pl. Galvács-Törley kastély, Bódvalenke-Lenkey kúria, stb.)
- Népi építészeti ritkaságok
- Vallási eredetű építészeti emlékek (templomok, apátságok, monostorok, imahelyek, sírhelyek, síremlékek, stb.)
- A helyi kisebbségek emlékhelyei
- Múzeumok, tájházak
- Emlékművek, szobrok

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- I. Humán erőforrás fejlesztése
- III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése

A felsorolt kategóriák esetében a beavatkozás folyamata

1. Értékek feltérképezése, nyilvántartásba vétel
2. Az elvégzendő munkák fontossági sorrendjének meghatározása
3. Időbeli ütemezések, költségvetés elkészítése
4. Források hozzárendelése a feladatokhoz (pénzbeli, humán)
5. A kívánt művelet elvégzése (kivitelező kiválasztása, feltárás, rekonstrukció, stb.)

Elvégzendő feladatok, operatív programok

1. Rövidtávon

- Nyilvántartó rendszer megtervezése, és létrehozása
- A nyilvántartás folyamatos aktualizálása, új értékek keresése, feltárása, meglévő munkálatokkal kapcsolatos adatok felvezetése, stb.)
- A munkához szükséges szakemberek képzése, továbbképzése (lásd I. prioritás)
- Fontossági sorrend meghatározása (az egyes értékek fontossági sorrendjének felállítása)
- Források keresése a szükséges feladatok elvégzéséhez
- A szükséges tervezési, engedélyezési eljárások lebonyolítása

2. Középtávon

- A források rendelkezésére állása alapján a szükséges munkák elvégzésének megszervezése (kivitelezők kiválasztása)
- Tényleges munkálatok elvégzése (rekonstrukciók, feltárások, stb.)
- A szellemi és tárgyi örökség turisztikai látványossággá történő fejlesztése
- Marketing stratégia kidolgozása a hatékony üzemeltetés elérése érdekében.
- Helyi védelem alá helyezés

3. Hosszú távon

- Az előző két időtáv feladatainak hosszú távon történő ellátásához szükséges koordináció, a fenntarthatóság érdekében

Eredmény indikátor

- Szellemi és tárgyi értékek száma (**db**)
- Tárgyi értékek kiterjedése (**m²**)
- Bevont források (**eFt**)
- Műemlék védelem alá vont tárgyak, épületek (**db**)

A megvalósításban segítő partnerek

- Szakmai, és civil szervezetek
- Szomszédos önkormányzatok
- Műemlékvédelmi szakhatóság
- Fejlesztési Ügynökségek
- Egyéb szakértő szervezetek
- Kistérségi társulás munkaszervezete
- Szakképző intézmények

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

A Strukturális Alapok forrásai

- ROP
- HEFOP
- Leader+

Beavatkozási terület

IV/4. Kulturális csoportok szervezése, erősítése

Elérendő célok:

- Stratégiai cél:** A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.
- Specifikus cél:** A helyi kulturális élet élénkítése, fellendítése, ápolása. Csoportok szervezése, létrehozása. A helyi fiatalság szabadidejének hasznos lekötése. Művészeti önképző csoportok, néptánc oktatás megvalósítása. Tánc és zenei klubok megalakítása.

Indoklás

Az emberek teljesítőképességét, innovációs képességét nagymértékben befolyásolja a hangulatuk, életérzésük, identitástudatuk. A társadalmi környezet nagyon összetett dolog, számos területtel közvetetten és közvetlenül is összefügg. A kistérség településeinek jelentős részében megfigyelhető, hogy a fiatalság szórakozás, és munkalehetőség hiányában általában a nagyobb lélekszámú településen próbál meg boldogulni. Ez pedig hatványozottan járul hozzá a falvak elöregedéséhez. Ezért nagyon fontos olyan programok beindítása, amelyeken keresztül elérhető, hogy a helyi tinédzserek ne hagyják el szülőhelyüket.

A beavatkozási területek szöveges bemutatása

Ezen terület magába foglalja

- Kulturális, hagyományőrző csoportok, találkozók, rendezvények szervezését
- A meglévők erősítését
- A szakképzett oktatók, tanárok, felügyelők képzése, továbbképzését
- A működéshez szükséges terület biztosítását
- A szükséges eszköz beszerzését
- A működtetéshez elengedhetetlen források megszerzését

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- I. Humán erőforrás fejlesztése
- III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése

A felsorolt kategóriák esetében a beavatkozás folyamata

- Jelenlegi helyzet felmérése (igény felmérés, meglévő csoportok regisztrálása)
- Sorrendiség meghatározása, kiválasztás folyamata
- Időbeli ütemezések, költségvetés elkészítése
- Források hozzárendelése a feladatokhoz (pénzbeli, humán, infrastrukturális)
- Működtetés

Elvégzendő feladatok, operatív programok

1. Rövidtávon

- Helyzetfelmérés
- Igények összegzése (realitások figyelembevételével)
- Prioritások meghatározása
- A sorrendiség alapján a megfelelő források keresése
 - a. pénzügyi lehetőségek számbavétele
 - b. a szükséges humánerőforrás biztosítása
 - c. szükséges infrastruktúra előkészítése (terem, berendezések, stb.)
- A repertoár megőrzése, ápolása, bővítése, fejlesztése

2. Középtávon

- Pénzügyi források rendelkezésre állása esetén, a tényleges munkálatok elvégzése (hely kialakítása, stb.)
- Csoportok működési feltételeinek folyamatos biztosítása
- A csoportok műsorainak, programjainak (pl. amely lehet akár egy képzőművészeti szobor, egy táncbemutató, stb.) turisztikai attrakcióvá fejlesztése

3. Hosszú távon

- Az igények folyamatos figyelése, közvélemény kutatás
- Az előző két pont feladatainak hosszútávú végrehajtása

Eredmény indikátor

- Kulturális csoportok, klubok száma **(db)**
- Létrehozott művészeti alkotások száma **(db)**
- Fellépések száma **(db)**
- Látogatók száma **(fő)**

A megvalósításban segítő partnerek

- Szakmai, és civil szervezetek
- Szomszédos önkormányzatok
- Fejlesztési Ügynökségek
- Szakértő szervezetek
- Kistérségi társulás munkaszervezete
- Szakképző intézmények

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

A Strukturális Alapok forrásai

- ROP
- HEFOP
- Leader+

Beavatkozási terület

IV/5. Kulturális rendezvények, hagyományőrzés, települések közötti együttműködés

Elérendő célok

- Stratégiai cél:** A gazdasági versenyképesség erősítése, a szociális biztonság megteremtése érdekében.
- Specifikus cél:** A népművészeti emlékek, népszokások felelevenítése, színjátszó körök, kisebbségi hagyományőrző rendezvények szervezése által javítani a helyi lakosság életminőségén, életérzésén, valamint, ezáltal is növelni a turisztikai látványosságok számát.

Indoklás

A különféle rendezvényeken lehetősége nyílik a helyi lakosságnak a kikapcsolódásra, regenerálásra. Ezen felül, ezek a rendezvények (falunapok, hagyományőrző rendezvények, bornapok, gazdanapok, szakmai rendezvények, fórumok, stb.) turisták százait csábíthatják el az adott településre. Ez pedig a vállalkozóknak közvetlenül, az önkormányzatoknak pedig közvetetten jelenthet plusz bevételt.

A beavatkozási területek szöveges bemutatása

Ezen terület magába foglalja

- népművészeti emlékek felelevenítése, dokumentálása
- népszokások felelevenítése, dokumentálása
- színjátszó körök műsorait bemutató estek
- hagyományőrző rendezvények
- alkotó körök munkáit felvonultató kiállítások szervezése

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- I. Humán erőforrás fejlesztése
- III. Turisztika és idegenforgalom fejlesztése

A felsorolt kategóriák esetében a beavatkozás folyamata

- Lehetőségek feltérképezése, jelenlegi helyzet elemzése
- Lehetőségek csoportosítása
- Időbeli ütemezések elkészítése
- Források hozzárendelése a feladatokhoz (pénzbeli, humán, infrastrukturális)
- Amennyiben a szükséges feltételek rendelkezésre álnak úgy rendezvények megszervezése

Elvégzendő feladatok, operatív programok

1. Rövidtávon

- Lehetőségek felkutatása, összegzése
- Időbeliség meghatározása, költségvetés készítése
- A sorrendiség alapján a megfelelő források keresése
 - a. pénzügyi lehetőségek számbavétele
 - b. a szükséges szakképzett munkaerő biztosítása
 - c. szükséges infrastruktúra előkészítése (terem, berendezések, stb.)

2. Középtávon

- Pénzügyi források rendelkezésre állása esetén
- Tényleges munkálatok elvégzése (hely kialakítása, stb.)
- Forrás biztosítása közép és hosszú távon

3. Hosszú távon

- Az igények folyamatos figyelése, közvélemény kutatás
- A csoportok működő és alkotó-képességének hosszútávú fenntartása

Eredmény indikátor

- Rendezvények száma (**db**)
- Látogatók száma (**fő**)

A megvalósításban segítő partnerek

- Szakmai, és civil szervezetek
- Szomszédos önkormányzatok
- Fejlesztési Ügynökségek

-
- Szakértő szervezetek
 - Kistérségi társulás munkaszervezete
 - Szakképző intézmények

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- Regionális források (TRFC)

A Strukturális Alapok forrásai

- ROP
- HEFOP
- Leader+

Stratégiai cél

Az életminőség környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása

Prioritás V. Infrastruktúra fejlesztése

Beavatkozási terület

V/1. A kistérség elérhetőségének javítása

Elérendő cél

Stratégiai cél: A életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: A kistérség bekapcsolása a hazai gyorsforgalmi úthálózatba. A településekhez vezető utak minőségének javítása csapadékvíz elvezető árkokkal. Belső utak, járdák felújítása, kerékpárutak építése. A határátkelő térségének fejlesztése.

Tevékenységek

1. Bekapcsolás a gyorsforgalmi úthálózatba

1.1 Főutak

Egy térség gazdasági-társadalmi fejlődését, valamint tökevonzó képességét nagymértékben befolyásolja a megközelíthetősége. A kistérség jelenleg távol esik a hazai és külföldi autópályáktól, autóutaktól. A 26-os főútról leágazó 27-es főút, a Bódva mentén minden településen keresztül vezet. Egy, a településeket elkerülő, gyorsforgalmi út kiépítése szükséges, amely az M30-ast összeköti a szlovákiai Kassa – Pozsony útvonallal, és az ország területét Tornanádaska, illetve Hídvégardó térségében hagyná el. Rövid időn belül meg kell kezdeni a településeket elkerülő szakaszok kijelölését, tervezését, amely a későbbi gyorsforgalmi út része lesz.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Tulajdonviszonyok rendezése
- Nyomvonal kijelölése

2. Középtávon

- Tervezés, engedélyeztetés
- Közbeszerzés lefolytatása (kivitelező kiválasztása)
- Forrás biztosítása

3. Hosszú távon

- Kivitelezés

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Birtokrendezések (II. prioritás)
- Munkahelyteremtés (II. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- B.-A.-Z. Megyei Állami Közútkezelő Kht.
- Útépítő vállalkozások
- Települési önkormányzatok
- Kistérség munkaszervezete

1.2 Mellékút hálózat

A terület útjainak minősége, kiépítettsége a települések elérhetőségi követelményeinek ma már nem felel meg.

A mellékúthálózat állapota rendkívül rossz. Az elégtelen szélességen kívül a nem megfelelő burkolatállapot és teherbírás okoz gondokat az aprófalvas területeken is. Ezeket az utakat ki kell szélesíteni, burkolatukat felújítani és a csapadékvíz elvezető árkokat, áttereszeket ki kell tisztítani, hogy ne tegye tönkre később a csapadékvíz a felújított utakat.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- A szükséges javítási munkák felmérése, megtervezése, ütemezése, kivitelezés

2. Középtávon

- Az utak folyamatos karbantartása, a viszonylag jó állapot megőrzése érdekében

3. Hosszú távon

- A szükséges javítási munkák felmérése, megtervezése, ütemezése, kivitelezés

A megvalósításban segítő partnerek

- B.A.Z. Megyei Állami Közútkezelő Kht.
- Útépítő vállalkozások
- Települési önkormányzatok

1.3 Belső utak, járdák felújítása

A helyi biztonságos közlekedés érdekében azokon a településeken, ahol nincs járda, meg kell építeni, és ahol lehet, kerékpársávokat kell kijelölni, a balesetveszély elhárítása érdekében.

Sok településen a mezőgazdasági gépekkel való közlekedés, az időjárási viszonyok és a folyamatos karbantartás elmaradása miatt romlott a belső utak minősége: megáll rajtuk a csapadékvíz és rengeteg a kátyú. A szükséges helyeken fontos feladat az utak burkolatának kijavítása és ott, ahol nincs még csapadékvíz elvezető árok, ezeknek a kiépítése. Ahol az árkok megvannak, ott ezeket folyamatosan tisztítani kell.

Ahol lehetőség van rá, legalább a településen átvezető utat ki kell szélesíteni.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- A szükséges javítási munkák felmérése, ütemezése, kivitelezése
- A járdák árkok nyomvonalának kijelölése, megtervezése, kivitelezése
- Ahol lehet a kerékpárút nyomvonalának kijelölése, felfestése

2. Középtávon

- A szükséges javítási munkák kivitelezése

3. Hosszú távon

- A szükséges javítási munkák, karbantartás elvégzése

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Nő a lakosság komfortérzete (IV. prioritás)
- Foglalkoztatás (II. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- B.A.Z. Megyei Állami Közútkezelő Kht.
- Útépítő vállalkozások
- Települési önkormányzatok

1.4 Csapadék-víz elvezetés

Az éghajlatváltozás következtében egyre gyakoribb a kis területen nagy mennyiségű csapadék lezúdulása. Szomorú tapasztalatok azt mutatják, hogy a nagy mennyiségű vizet a tisztítatlan, eldugult lefolyók, árkok, áttereszek nem képesek elvezetni, ami hatalmas pusztítást okoz a környezetben.

A csapadékvíz elvezető árkok kiásása, karbantartása folyamatos feladat. Ezt az önkormányzatok közmunkások segítségével meg tudják oldani. Ha ezt folyamatosan nem biztosítják, akkor az esetlegesen lehulló nagy mennyiségű csapadékvíz vagy a hóolvadás jelentős anyagi kárt okoz.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Vízfolyások irányának feltérképezése

- Árkok kiásása, kitisztítása
- Átereszek kitisztítása, szélesítése, ahol szükséges építése

2. Középtávon

- Árkok kitisztítása
- Árkok burkolása
- Átereszek kitisztítása, szélesítése

3. Hosszú távon

- Folyamatos karbantartás

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Közlekedésbiztonság javítása (IV. prioritás)
- Vagyonvédelem (IV. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- Vállalkozók, kivitelezők
- Települési önkormányzatok
- Közmunkások

1.5. Kerékpárutak hálózatának kiépítése

Ahhoz, hogy az alternatív közlekedés lehetősége megvalósuljon és az itt élő emberek életminősége javuljon, szükség van a kistérségi kerékpárút-hálózat kiépítésére, ami jelenleg nincs. Emiatt nem lehet a kerékpáros turizmushoz kapcsolódó programcsomagokat kialakítani. Fontos, hogy a kistérség lakói és az ide látogató turisták ezen a téren is ki tudják elégíteni igényeiket.

A kerékpárút hálózat kiépítésénél a kistérségben a turisztikai és hobby célú kerékpározás számára kellene preferálni a hálózatépítést. Egészségügyi és közlekedésbiztonsági szempontból a főutaktól független nyomvonalon vezetett kerékpárút-hálózat kiépítése ajánlott. Javasolt nyomvonalak a gátak, erdei utak, az országos túraútvonalak követése.

Alternatív lehetőség a 27. számú főúttal párhuzamosan futó kerékpárút megépítése, amely érinti az idegenforgalmi szempontból frekvenciált településeket (kastélyok, templomok, látogatható barlangok). Szükséges ennek az útnak a szlovák határon átnyúló megépítése is, mivel a térség így nagyobb turisztikai vonzerőt jelent mindkét ország számára.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Nyomvonal kijelölése
- Tulajdonviszonyok rendezése

2. Középtávon

- Tervezés, engedélyeztetés
- Forrás biztosítása

3. Hosszú távon

- Kivitelezés

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Kerékpáros turistautak kijelölése, megépítése, foglalkoztatás **(II. prioritás)**
- Több idegenforgalmi látnivaló kapcsolható be az útvonalba **(III. prioritás)**

A megvalósításban segítő partnerek

- Turisztikai szervezőiroda
- Útépítő cégek
- Települési önkormányzatok
- Idegenforgalmi látnivalók tulajdonosai

1.6 Közúti és vasúti határátkelőhely fejlesztése

A tornanádaskai határátkelőhely fejlesztése időszerű lesz, mert a Schengeni Egyezményhez való csatlakozás után a nyitott határon át az áru és személyforgalom olyan mértékben megnövekszik, hogy a jelenlegi átkelő nem tudja majd ezeket kiszolgálni, ezért fejleszteni

kell. Erre alternatív lehetőség a vasút határon átvezető szakaszának újjáépítése, a személy-és teherforgalom újraindítása.

A határterület alkalmas egy konténer-átrakó logisztikai központ kialakítására. A személyautók és kamionok számára ki kell alakítani megfelelő számú parkolóhelyet, konténer tároló parkot és kiszolgáló egységeket, valamint szociális helyiségeket a dolgozók számára.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- vasúti határátkelőhely fejlesztési lehetőségének megvizsgálása, megvalósíthatósági tanulmány készítése

2. Középtávon

- Parkoló bővítése
- Műszaki feltételek kialakítása
- Szociális helyiségek kialakítása

3. Hosszú távon

- Kamionosok számára parkoló és kiszolgáló egységek létrehozása

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A gazdaság élénkítése (**II. prioritás**)
Nagyobb turistaforgalom (**III. prioritás**)

A megvalósításban segítő partnerek

- MÁV
- Szlovák társszervek
- Vállalkozók

Eredmény indikátor

- Megépült új utak, gyorsforgalmi utak (**km**)
- Kiásott és felújított árkok (**m**)
- Felújított útszakaszok (**km**)
- Utazási, szállítási idő csökkenése (**perc**)

Hatás indikátor

- A kistérség erőteljesebb bekapcsolódása az áru- és személyforgalomba
- Munkahelyteremtő hatás az elvégzendő építési munkálatokhoz kapcsolódóan
- Az egyes települések jobb elérhetősége
- A csökkenő utazási, szállítási idő növeli a kistérség vonzerejét, ez mind a tőkebefektetések, mind a turizmus szempontjából fontos tényező
- Helyi vállalkozások versenyképessége nő
- Nő a lakosság kistérségen belüli mobilitása
- Javítja a más településekre való munkába járás feltételeit
- Biztonságos és balesetmentes közlekedés.

Finanszírozási források:***Strukturális Alapok forrásai***

- ROP 2.1 Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása
- ROP 2.1.3 Hátrányos helyzetű régiók és kistérségek elérhetőségének javítása / helyi tömegközlekedés infrastruktúrájának fejlesztése
- KIOP 2.1 A környezetkímélő infrastruktúra fejlesztése
- AVOP 4.2.1. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak létesítmények építése, felújítása
- AVOP 3.2 Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése

Beavatkozási terület

V/2. Hiányzó gázvezeték és szennyvízhálózat kiépítése és a szennyvíz kezelése

Elérendő cél

Stratégiai cél: A minőségi élet személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: *Szennyvíz:* legfontosabb feladat a szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése, a bekötött lakások számának növelése, illetve a szennyvízkezelés problémáinak megoldása.

Gáz: A lakosság és a vállalkozások energiaigényének megfelelő színvonalú ellátás biztosítása, a hálózatba még be nem kapcsolt települések energiaellátásának biztosítása.

1. Szennyvíz kezelés

A csatornahálózattal ellátott településeken alacsony a csatlakozási arány. A lakossági derítőkbe, szennyvízknákba kerülő folyékony hulladék elhelyezéséről nincs információ, valószínűsíthető, hogy ezek jelentős része a vízkészletet szennyezi.

A szippantott szennyvizek jelentős része nem kerül a szennyvíztisztító telepekre. A szennyvíztisztítóban keletkező szennyvíziszap hasznosítása, elhelyezése egyre nagyobb probléma, mezőgazdasági hasznosítása a magas nehézfém és egyéb szennyezőanyag koncentrációk miatt kockázatos. A csatornázatlan területeken keletkező egyre nagyobb mennyiségű szennyvíz a felszíni és felszínalatti vizeket terheli.

A kistérség sok kis települése a domborzati viszonyok és a lakossági rákötések kis száma miatt csak nagy ráfordításokkal csatornázható.

A minél magasabb közműellátottság növeli a települések népességmegtartó erejét.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- 2000 fő alatti települések összefogása, gesztori pályázattal történő hálózatépítés céljából
- Jogi szabályozással és ellenőrzéssel meg kell teremteni a garanciáját annak, hogy a szippantott szennyvizek a szennyvíztisztító telepekre kerüljenek
- Lakossági rákötések ösztönzése

2. Középtávon

- Program és megvalósíthatósági tanulmány készítése egyedi szennyvíztisztítókra.
- Egyedi megoldás kisebb település szennyvízelvezetésére: vegyes kezelésű szennyvíztisztítók létrehozása a pár száz főt számláló településeknél.
- Növelni kell a csatornázott területek arányát, a nehezen csatornázható területeken megfelelő közműpótló megoldásokat kell preferálni.

3. Hosszú távon

A szolgáltatás fenntartása.

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- Környezetszennyezés csökkentése (VI. prioritás)
- A település komfortfokozatának növelése (IV. prioritás)

A megvalósításban segítő partnerek

- Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Települési önkormányzatok
- Ivóvíz-szolgáltatók
- Építési vállalkozók

Eredmény indikátor

- Nő a szennyvíz-csatornázott települések száma **(db)**
- Szennyvíztisztító kapacitások bővülése **(m3)**
- Új hálózatok hossza nő **(km)**
- Ellátásba bekapcsolt háztartások száma **(db)**
- Csökken a lakossági derítők száma **(db)**

Hatás indikátor

- Kisebb arányú talajszennyezés a szippantott szennyvizek telepekre kerülésével
- Nő a települések komfortfokozata, ezáltal a népességmegtartó ereje
- A települések közműellátottságában tapasztalható különbségek csökkennek
- A települési életfeltételek javulnak

2. Vezetékes gázellátás

A vezetékes gázellátás elmúlt években végbement gyors bővülése ellenére a kistérségben 22 településen még nincs kiépítve a gázvezeték. További feladat újabb települések bekapcsolása a gázhálózatba, illetve a földgázhálózatba bekapcsolt háztartások számának növelése.

A hálózatépítés mellett az önkormányzati intézmények (óvodák, iskolák, egészségügyi intézmények) fűtése korszerűsítése képzik a program másik fontos területét.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Tervezés, hálózat nyomvonalának kijelölése
- Engedélyeztetés
- Pályázatírás
- Kivitelező kiválasztása

2. Középtávon

- Gázvezetékek kiépítése

3. Hosszú távon

- A kiépült infrastruktúra fenntartása

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

Kevésbé környezetszennyező anyag felhasználása (VI. prioritás)

Eredmény indikátor

- Új hálózatok hossza nő (**km**)
- Ellátásba bekapcsolt háztartások száma nő (**db**)
- Fűtésköltség csökkenése (**Ft**)

Hatás indikátor

- A program legfontosabb hatása, hogy a települések megtartó erejét növeli az életkörülmények javítása
- A települések közműellátottságában tapasztalható különbségek csökkennek
- Kevesebb környezetszennyező anyag jut a levegőbe

A megvalósításban segítő partnerek

- Tervezők
- Települési önkormányzatok
- Építési vállalkozók
- Gázszolgáltatók

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP 4.1.2. Vízkárelhárítás önkormányzati és /vagy magántulajdonban lévő létesítmények kollektív beruházása
- KIOP 1.1.2.0 Szennyvízelvezetés és –tisztítás
- KIOP 1.4.0 Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és ivóvízbázisok védelme érdekében

Beavatkozási terület

V/3. Szélessávú Internet kiépítése

Elérendő cél

- Stratégiai cél:** A minőségi élet személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.
- Specifikus cél:** Szélessávú internet hozzáférés kiépítése azokon a településeken, ahol jelenleg még csak T-COM vonalon érhető el.

A kis és középvállalkozások számára az információk hiánya gyakran azonos súlyú probléma a tőkehiánnyal. Ahhoz, hogy a vállalkozások naprakész információkra alapozva hozhassák meg döntéseiket, illetve ezek alapján módjuk legyen alkalmazkodni a változó körülményekhez, segítséget kell nyújtani a szükséges információk megszerzésében.

Manapság a lakosság is számtalan szolgáltatást elérhet az Interneten keresztül, ami jelentősen lerövidíti az ügyintézés idejét és megkönnyíti azt.

Az Internetre csatlakozás jelenlegi legnagyobb akadálya az, hogy csak telefonvonalon lehetséges, ami a nappali csúcsidőben drága és a vonal minősége miatt lassú.

A szélessávú Internet-csatlakozás legfőbb előnye az állandó, korlátlan kapcsolat léte, és az, hogy közben a telefonhasználat nem korlátozott.

A közigazgatásban könnyebben elérhetőek lennének a közérdekű információk és felgyorsulna a kommunikáció.

Az egészségügyben elérhetővé válna más nagyobb intézmények rendszere, a speciális tudást igénylő területeken az orvosok szakértelme, donor információk sürgős esetekhez.

Az Internet-használat elterjesztésében nagy szerepe lehet a gyerekeknek, fiataloknak, akik az iskolában már hétköznapi természetességgel használják a világhálót és ezt a tudást "hazaviszik". A fiatalabbak nyomására egyre több otthonban lehet Internet, amelyet később akár a felnőttek is használhatnak.

Az Internet használata a **közigazgatási** szerveknél lehetővé teszi az állampolgárok számára a főbb ill. alapszolgáltatások on-line elérését (közérdekű adatok: közigazgatási, jogi, kulturális). A hangsúlyt itt a közérdekű adatok elérhetőségének fejlesztésére kell helyezni.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Internetes ügyintézés kiszélesítésének előkészítése

2. Középtávon

- Szélessávú-hálózat kiépítése
- Szolgáltatások minőségének és számának növelése
- Internetes ügyintézés kiszélesítése
- Kellően vonzó árak mellett minél nagyobb csatlakozási szám elérése

3. Hosszú távon

- A meglévő infrastruktúra karbantartása

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A közigazgatási ügyek gyorsabb intézése (IV. prioritás)
- Képzés, oktatás (I. prioritás)
- Marketing eszköz (IV. prioritás)

Eredmény indikátor

- a hálózatba bekapcsolt települések száma (**db**)
- a bekapcsolt intézmények, vállalkozások, lakások száma (**db**)
- hálózaton töltött idő (**perc**)

Hatás indikátor

- Közérdekű adatok jobban és könnyebben elérhetőek lesznek
- Ügyintézés időtartamának lerövidülése
- Versenyképes vállalkozások
- Tájékozott lakosság
- Hatékonyabb együttműködés az egészségügyi intézmények között
- Az Internet és a telefon párhuzamos működtetése

A megvalósításban segítő partnerek

- Települési önkormányzatok
- T-ONLINE
- UPC
- Borsodweb
- Alvállalkozók

Finanszírozási források

Strukturális Alapok

- GVOP-2005-4.4.1. A szélessávú Internet-elérés infrastruktúrájának kiépítése, és a szolgáltatás beindításának támogatása Magyarország üzletileg kevésbé vonzó településein
- e-Europe program
- GVOP-2005-4.4.2 Szélessávú hálózatok önkormányzatok általi kiépítésének támogatása Magyarország üzletileg kevésbé vonzó településein

Kormányzati források

- SZVP-2005-I Pályázati Felhívás a mikro- és kisvállalkozások Interneten való megjelenésének támogatására (GKM)

VI. Épített és természeti környezet megóvása

Beavatkozási terület

VI/1. Településkép javítása

Elérendő cél

Stratégiai cél:	Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.
Specifikus cél:	Vonzó településkép kialakítása.

Indoklás

A kistérség számos településére jellemző, hogy leépülnek a gazdag kulturális és épített örökségek, értékek. Ez a probléma különösen a rurális térségekben és a kisebb településeken jelentkezik, ahol több rendezetlen közterület, nem megfelelően hasznosított épület található, mely rontja a településképet, a tőke- és turistavonzó képességet.

Az életszínvonalat tehát közvetett módon, befolyásolják a települési és térségi épített környezet jellemzői.

Szükséges tehát a térség településein az épületek felújítása, parkok, zöldterületek, sportpályák és járdák kialakítása, a meglévők rendbehozatala.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A beavatkozási terület a kistérség negyvenhat településén az épített környezet rehabilitációját és megőrzését célozza, különös tekintettel a településközpontok felújítására, közösségi terek kialakítására, zöldfelületek ápolására.

A fejlesztések során elvégzik az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok felújítását, belső korszerűsítését. Ilyen ingatlanok a hivatalok, óvodák, iskolák, közösségi intézmények, temetők. Ezek nagymértékben befolyásolják a települések összképét.

Megtörténik a településképet különösen rontó épületek felújítása, közösségi funkcióval megtöltése, a belterületen található műemléki és kulturális értékeket hordozó épületek, építmények, rehabilitációja.

A zöldfelületek gondozása során fokozottan kell figyelni a természeti értékek megóvására.

Elvégzendő feladatok

A településképet a zöldfelületein kívül természetesen meghatározza az épületeinek megjelenése, értéke, állaga, különös tekintettel a településképet meghatározó építészeti emlékekre.

1. Rövidtávon

- Települési turista pihenőhelyek és információs pontok kialakítása
- Turista utak, településnéző útvonalak kijelölése, felfestése, leírása és szórólapokon való bemutatása
- A helyi védelem alá helyezhető épületek, műtárgyak számba vétele
- A helyi védelem alá helyezett épületekre vonatkozó rendbehozatali és műszaki terv készítése
- Kastélyok, műemlékek turisztikai célú hasznosításának kijánlásának gyorsítása
- Parkosítási, településszépészeti akciók szervezése

2. Középtávon

- Falufelújítás, és falu- és városközpontok rehabilitációjának folytatása, az ingatlanulajdonosok rekonstrukciós tevékenységének ösztönzése

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Megőrzött védett épületek, egyedi tájértékek száma **(db)**
- Helyi védelem alá helyezett épületek száma **(db)**
- Játsszóterek, utcabútorok minősége száma **(db)**
- Közterületi virágos területek nagysága **(m²)**

Hatás indikátor

- Az utcaképek javulása
- Közparkok (rekreációs területek, játszóterek) kialakítása, vagy a meglévők felújítása
- Vizuális, esztétikai és ökológiai szempontok megjelenése a településrendezésben
- A települési zöldfelületek komplex ökológiai hálózattá fejlesztése
- A lakosság komfort- és esztétikai érzete, közérzete javul

A megvalósításban segítő partnerek

- Építési hatóság
- Kistérségi társulás
- Települési önkormányzatok
- Szakhatóságok
- Civil szervezetek
- Vállalkozások

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése (VII. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP – 3.4. Falufejlesztés és –felújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése.
- ROP – 2.2. Városi területek rehabilitációja

Hazai források

- Minisztériumi források

Beavatkozási terület

VI/2. Környezettudatos szemléletformálás

Elérendő cél

- Stratégiai cél:** Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.
- Specifikus cél:** A kistérség lakosságának az épített és természeti környezet iránti szemléletváltása, a meglévő környezeti erőforrások reális értéken való kezelése, a környezet megóvása.

Indoklás

Az egyén környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, a települések lakóinak környezethez való viszonyulása.

Az Edelényi Kistérségben a társadalmi aktivitás kevésbé koordinált a környezetvédelem területén. Egyrészt civil szervezetek is foglalkozik ezzel a területtel, és a közoktatási intézmények is nagy súlyt fektetnek a környezeti nevelésre.

Mindezek támogatására számos direkt és indirekt lehetősége van, leghatékonyabb környezeti értékek védelmére szoktató nevelés.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

Alapelv, hogy az ember és környezete kölcsönhatásban van egymással, a szép környezet természetbarát, gondoskodó embereket nevel.

A környezetvédelemben, a környezeti nevelésben is érvényesül az alulról építkezés (szubszidiaritás) elve. Eszerint a feladatokat a lehető legalacsonyabb társadalmi, illetve intézményi szinten kell megoldani.

Elvégzendő feladatok

A környezetvédelmi program megvalósításában nagy szerep hárul az önkormányzatra és a helyi szervezetekre. A környezetvédelmi tudatformálás elengedhetetlen a helyi nevelési-oktatási programokban

1. Rövidtávon

- A környezeti nevelés iskolán kívüli, a felnőtt lakosságra is ható formáinak támogatása (rendezvények, tájékoztató kampányok, védnökségek stb.)

- A lakosság bevonása a környezeti szemléletformálásba
- Együttműködés fokozása az Aggteleki Nemzeti Parkkal
- A civil környezetvédelmi tevékenység preferálása
- Erdei iskolák szervezése és látogatása
- Tanösvények kialakítása, helyszíni környezetismereti órák tartása
- A munkatevékenység összehangolása a környezetvédelmi szempontokkal

2. Középtávon

- A környezeti ügyekben rendszerszerű ellenőrzési struktúra létrehozása
- Környezetvédő reflexek kialakítása a lakosságban

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Elkészült környezettudatos nevelési program **(db)**
- A témában megtartott fórumok, rendezvények száma **(db)**
- A témában megtartott fórumokon, rendezvényeken részt vettek száma **(fő)**
- Kialakított tanösvények, erdei iskolák száma **(db)**

Hatás indikátor

- A kistérség lakosságának szemléletváltozása
- A térségi lakosság és a kistérségbe érkezők elégedettsége

A megvalósításban segítő partnerek

- Aggteleki Nemzeti Park
- Települési Önkormányzatok
- Kistérségi társulás
- Civil szervezetek
- Oktatási intézmények

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- I. A humán erőforrás fejlesztése
- II. A gazdaság fejlesztése
- III. Idegenforgalom
- IV. Társadalmi környezet
- V. Infrastruktúra fejlesztése
- VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Finanszírozási források

Hazai források

- Minisztériumi források
- TRFC

Civil pályázati források

Beavatkozási terület

VI/3. A kommunális hulladékgazdálkodás fejlesztése

Elérendő cél

Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: A modern hulladék-gazdálkodás alapjainak megteremtése a kistérségben.

Indoklás

A kommunális infrastruktúrák hiánya a környezet, szennyezésével a lakosság egészségi állapotát veszélyezteti, rontja az életminőséget. Jelentős szennyező forrást jelent a településeken keletkező kommunális hulladék, ezért ennek ártalmatlanítása, szakszerű tárolása, és amennyiben lehetséges újrahasznosítása szintén elengedhetetlen a környezet és a lakosság védelme érdekében.

Az Edelényi Kistérség települései a hulladékot a Kazincbarcikán, Szendrőn, Sajóközán, és Miskolcon található hulladéklerakókban helyezik el. A kommunális hulladék szelektív gyűjtése és újrahasznosítása jelenleg nem megoldott a kistérség területén, előkészítése és megvalósítása indokolt.

Az Európai Unió követelményeinek megfelelő hulladékgazdálkodási törvény a hulladékokkal kapcsolatban három tevékenységi területet jelöl meg az önkormányzatok feladataként:

a hulladékkezelést, ami gyűjtést, szállítást, előkezelést, tárolást, hasznosítást és ártalmatlanítást,

a hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezését és működtetését; és

a települési hulladékkezelő létesítmények üzemeltetését.

A térségen belül a hulladékprobléma komplex kezelése szükséges.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A környezet javításának első lépése a már meglévő környezeti károk megszüntetése, felszámolása. Az illegális lerakók, döngutak fokozottan veszélyesek a környezetre, mert a csapadékkal a felszín alatti vizeket is szennyezhetik. Közegészségügyileg, valamint esztétikailag is kifogásolhatók, mielőbbi felszámolásukra ezért feltétlenül szükség van.

A további lerakások megakadályozását a mezőöri szolgálat egyik feladatává kell tenni.

A szelektív hulladékgyűjtés bevezetése érdekében lakossági fórumokat kell szervezni. A komplex hulladékgazdálkodási rendszer célja, hogy a feladatokat integráltan, valósítsa meg.

Mint az infrastrukturális fejlesztések általában, a hulladékkezelés is jellemzően önkormányzati feladat, amibe bevonhatóak vállalkozások is. A szemléletformálást leghatékonyabban a civil szervezetek képesek ellátni.

Az illegális hulladéklerakók felszámolását mielőbb meg kell oldani. Amellett, hogy szennyezik a környezetet, rontják a térség arculatát is.

A kistérség fontosnak tartja a turizmus, a településkép fejlesztését, ezért az illegális hulladéklerakások felszámolása mellett az épített és a természetes környezet megóvása is fontos feladat.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Elegendő mennyiségű közterületi szemétyűjtő edény kihelyezése és rendszeres ürítése
- Központi válogatótelep, újrahasznosító üzem létesítése
- A szelektív hulladékgazdálkodás bevezetése, lakossági elfogadtatása
- Ki kell alakítani minden településen a hulladék-gyűjtő szigeteket
- Meg kell oldani a szelektív hulladék elszállításáról való gondoskodás
- Lakossági fórumok tartása
- Tájékoztató kiadványok készítése
- Információs vonal fenntartása, ahol a lakosok tájékoztatást kaphatnak felmerülő kérdéseikre a szétválogatással kapcsolatban
- Fel kell mérni, és meg kell szüntetni az illegális lerakóhelyeket
- Civil szervezetek bevonásával össze kell állítani térségi szinten olyan csoportokat, akik rendszeresen bejárják az érintett területeket, segítséget nyújtanak az önkormányzatoknak ezen tevékenység kivitelezésében (civil figyelő szolgálat)

2. Középtávon

- A figyelő szolgálat megszervezése az illegális szemétkerakások megelőzése érdekében
- Üzem létrehozása az elhasznált gépek, berendezések szétszerelésére, bontására. Az újrahasznosítható anyagok felhasználására

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- A kistérségi információs vonalra érkezett hívások száma **(db)**
- A kihelyezett szelektív hulladék gyűjtő szigetek száma **(db)**
- A kihelyezett szelektív hulladék gyűjtő edények száma **(db)**
- A szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége **(m³, tonna)**
- A felszámolt illegális hulladéklerakó helyek száma **(db)**
- A programba bevont civil szervezetek száma **(db)**
- Újrahasznosított hulladék mennyisége **(m³, tonna)**
- A felszámolt döngkutak száma **(db)**
- Az iskolában oktatott, környezetvédelemmel kapcsolatos órák száma **(tanóra)**
- A lakosságot a tevékenységekbe bevonó környezetvédelmi akciók száma **(db)**

Hatás indikátor

- A kistérség lakosságának szemlélete pozitívan változik
- A térségi lakosság és a kistérségbe érkezők elégedettsége
- A környezet terhelése csökken
- A környezet minősége javul
- A lakosság egészségi állapota, közérzete javul

A megvalósításban segítő partnerek

- Kistérségi társulás
- Települési önkormányzatok
- Civil szervezetek
- Aggteleki Nemzeti Park

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése (VII. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- KIOP 1.1. A települési környezetvédelem erősítése

Hazai források

- Minisztériumi források
- TRFC
- TEKI, CÉDA
- Civil források

Beavatkozási terület

VI/4. Határon átnyúló és környezetvédelmi fejlesztések megvalósítása

Elérendő cél

- Stratégiai cél:** Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.
- Specifikus cél:** Az intézkedés a közös táj- és természetvédelmi együttműködés fejlesztését, az ár- és belvízvédelem fokozását célozza.

Indoklás

A környezetszennyezés illetve –károsodás nem veszi figyelembe az országhatárokat, ezért csakis közös tervezéssel és közös fellépéssel lehet a komoly károkat megelőzni, és a jelen helyzeten javítani.

Az Edelényi Kistérség földrajzi helyzetét figyelembe véve kiemelt fontosságú a Szlovákiával való együttműködés a határokon áttérjedő szennyezések megelőzése, csökkentése érdekében. A környezetvédelmi feladatok csak a határon átnyúló együttműködés keretében végezhetőek hatékonyan.

A beavatkozási terület egyik legfőbb célja, a környezet biológiai sokféleségének, és turisztikai vonzerejének fenntartása.

A karsztvidék környezetvédelmi veszélyeztetettsége abban áll, hogy a karszt repedésein keresztül a csapadékvíz mindenhová elviszi a felszíni szennyeződést.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A közös gondolkodás, az információcsere alapvető fontosságú a határ mindkét oldalán élők és tevékenyek számára. Az elképzeléseket projektekké fejlesztve külső tőkét lehet a térségbe bevonni.

Szélesebb körű tájékoztatást kell nyújtani a megújuló energiaforrások (pl. geotermikus, biomassa, szélenergia, napenergia felhasználása főként a vidéki területeken) felhasználási lehetőségeiről.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Határon átívelő környezetvédelmi terv kidolgozása
- Kiadványok, internetes honlap, CD-ROM elkészítése

- Többnyelvű információs táblák, prospektusok készítése elhelyezése a határ menti területek nemzeti parkjaiban és természetvédelmi területein
- Együttműködés a felszíni és felszín alatti vizek védelme érdekében
- Közös környezeti monitoring tevékenység fejlesztése
- A szakmai szervezetek, intézmények közötti hatékony együttműködés kialakítása (szakértői tapasztalatcsere, tanulmányutak, konferenciák, konzultációs tevékenység, stb.)
- Konfliktusok kutatása a természetvédelem illetve a gazdasági, turisztikai és közlekedési fejlesztések között

2. Középtávon

- A kistérség egyedülálló környezeti értékeinek védelme.
- Határon átnyúló hulladékkezelés.
- A megújuló energiaforrások használatát népszerűsítő kampány.
- Közös kialakítandó természetvédelmi kutatások

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- A témában a - határ két oldalán - megtartott fórumok, rendezvények száma **(db)**
- A fórumokon, rendezvényeken résztvevők száma **(fő)**
- Az elkészülő környezetvédelmi akciótervek száma **(db)**
- Az elkészülő megvalósíthatósági tanulmányok és tervek a megújuló energiaforrások alkalmazásáról **(db)**
- A témában elkészülő népszerűsítő kiadványok, oktatási anyagok **(db)**
- Megújuló energiaforrásból termelt energiamennyiség **(kw)**
- A témában elkészült közös felmérések száma **(db)**
- Elkészült prospektusok, információs táblák száma **(db)**

Hatás indikátor

- A határ mindkét oldalán élők azonos alapokon nyugvó környezeti szemléletváltozása
- A szakmai és civil szervezetek együttműködésének fejlődése

A megvalósításban segítő partnerek

- Civil szervezetek a határ mindkét oldalán
- Települési önkormányzatok határ mindkét oldalán
- Szakmai szervezetek határ mindkét oldalán
- Kistérségi társulás
- Aggteleki Nemzeti Park

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése (VII. prioritás)

Finanszírozási források

Interreg

Hazai források

- Kormányzati források
- Minisztériumi források
- Civil pályázati források

Prioritás VII. A kistérségi belső és külső kommunikáció fejlesztése

Beavatkozási terület

VII/1. Komplex információs és kommunikációs fejlesztések megvalósítása

Elérendő cél

- Stratégiai cél:** Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.
- Specifikus cél:** A kistérségi belső és külső kommunikációjának tárgyi és személyi feltételrendszerének kialakítása és fenntartása során a térségi információáramlás elősegítése.

Indoklás

A kistérségi kommunikáció tárgyi és személyi feltételei nem megfelelő színvonalúak. A hivatalokban, az önkormányzatok intézményeinél nincs meg a kor elvárásainak megfelelő szolgáltató közigazgatás információtechnológiai bázisa.

Az alapinfrastruktúrán és a ráépülő rendszerek integráltsági fokán ugyanúgy javítani kell, mint az alkalmazottak technika kezelési ismeretein.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A kistérségi társulás munkaszervezete és a kistérség önkormányzatai közötti kapcsolatok biztosítása, valamint a kistérség külső (megyei, regionális, országos, nemzetközi) és belső (kistérség lakossága, cégek, szervezetek), kommunikációjának javítása érdekében komplex infokommunikációs fejlesztés szükséges. Ennek érdekében kistérségi szintű stratégia megalkotására van szükség, figyelembe véve a hazai és nemzetközi fejlesztési irányokat.

Az EU elvárja a közigazgatási szolgáltatások elektronizálását, hogy a lakosok elektronikusan intézhessék az ügyeiket, a gazdálkodó szervezetek kiszolgálása is ilyen módon történjen.

Elvégzendő feladatok

Informatikai alapokra kell helyezni a kistérség működését.

1. Rövidtávon

- Komplex infokommunikációs stratégia kidolgozására
- Kommunikációs infrastruktúra fejlesztése
- A kábel TV hálózat fejlesztése
- A szélessávú Internet hozzáférés lehetőségeinek biztosítása a térségben
- A TEIR adatbázis rendszeres frissítése, az adatok hozzáférhetőségének biztosítása
- Az önkormányzati alkalmazottak számítástechnikai képzettségi szintjének emelése

2. Középtávon

- A meglévő közösségi elérési helyek, teleházak fejlesztése, hálózatba szervezése, szolgáltatási körének bővítése
- Egy kistérségi szintű, együttműködési portál létrehozása
- A követelményeknek megfelelő hardver és szoftverbeszerzések, valamint az információs hálózatokhoz való csatlakozás

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Beszerzett hordozható és asztali számítógépek száma **(db)**
- Felállított adatszerverek tárhelykapacitása **(Gb)**
- Kiepipített közösségi hozzáférési pontok száma **(db)**
- Elfogadott infokommunikációs stratégia **(db)**
- Informatikai szakképzettséggel rendelkező önkormányzati dolgozók számának növekedése **(fő)**

Hatás indikátor

- Az informatikai alkalmazások térségi térnyerése
- Az információs társadalom megvalósulása

A megvalósításban segítő partnerek

- Érintett települések önkormányzatai
- Külföldi és hazai társas vállalkozások
- Alapítványok, civil szervezetek
- Kistérségi társulás
- Kistérségi menedzser
- Vállalkozások

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- Leader+

Kormányzati források

- Minisztériumi pályázatok

Civil szervezetek pályázatai

Beavatkozási terület

VII/2. Térségmarketing erősítése

Elérendő cél

Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: A térségmarketing célja a kistérségi identitástudat erősítése, és a kistérség imázsának javítása, közvetítése az érdeklődők felé.

Indoklás

A marketingprogram elkészítésével a térség egészének ismertsége, népszerűsége jelentősen növekedne a szélesebb nyilvánosság előtt.

A PR tevékenység fokozásával javul a terület imázsa. Térségmarketing-menedzser kijelölésével összeszedettebbé, koordináltabbá, hatékonyabbá válik a térség marketingtevékenysége.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A térségmarketing erősíti a kistérség lehetőségeinek propagálását a térségbe utazók számára, másrészt erősíti az identitástudatot és erősíti a kistérség érdekében végzett professzionális lobbitevékenységet is. Ha az ott élők sajátjuknak érzik a kistérséget, az növeli annak versenyképességét, gazdasági, kulturális, turisztikai vonzerejét.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- A kistérséget bemutató kiadványok, prospektusok, túratervek, programfüzetek készítése
- Kistérségi marketingterv készítése
- Térségmarketing-menedzser megbízása
- Jelképrendszer, logó, színvilág, jelmondat, arculat kialakítása
- A kistérségeket bemutató turisztikai kiadványok, szóróanyagok tematikus térképek, videokazetták, multimédiás CD-k kiadása
- Kistérségi újság, rádió- és kábeltelevíziós adás indítása

2. Középtávon

- A kistérségekről vagy településeikről szóló monográfiák, tanulmányok, szépirodalmi művek kiadásának támogatása

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Kidolgozott térségi marketingprogram **(db)**
- Népszerűsítő marketing anyagok száma **(db)**
- Települési és térségi népszerűsítést célzó rendezvények száma **(db)**
- Marketinggel foglalkozó munkatársak száma az önkormányzatoknál **(fő)**

Hatás indikátor

- Kiformálódik a térség sajátos, egyedi arculata
- Erősödik a térség imázsa
- Erősödik a marketing-tevékenység aktivitása, növekszik a hatékonysága
- Nő a térségbe irányuló befektetési kedv
- Élénkül a turizmus
- Megvalósul a térség egységes fellépése a marketing terén

A megvalósításban segítő partnerek

- Civil szervezetek
- Vállalkozások
- Érdekképviselői szervek
- A Társulás önkormányzatai
- Kistérségi Többcélú Társulás
- Kistérségi menedzser

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)

-
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
 - Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
 - Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- Leader+
- Községi programok

Kormányzati források

- TRFC

Beavatkozási terület

VII/3. A határ menti települések közötti kulturális és cserekapcsolatok fejlesztése

Elérendő cél

Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: A meglévő önkormányzati, települési, kulturális együttműködések összehangolása, szervezetté tétele, fejlesztése, testvérvárosi kapcsolatok, közös fejlesztési programok erősítése. A határ menti térségek társadalmi kohéziójának megerősítése, az életminőség javítása.

Indoklás

A határon átnyúló kapcsolatok fejlesztését az erőforrások elaprózottsága és szűkössége indokolja. A határ menti átfogó, egymáshoz kapcsolódó fejlesztési feladatok megvalósításában a helyi szervezetek és lakossága érdekelt. Az érdekek összehangolása a fejlesztésektől függően három szinten valósulhat meg: határon átnyúló települési, mikro-térségi és kistérségi szinten.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A határon túli együttműködés elősegíti a határ menti térségek közös problémáinak megoldását. A térségben élőknek a határookra és a nemzeti hovatartozásra való tekintet nélkül kell megoldaniuk a közös problémákat.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Meglévő települési együttműködések fejlesztése, kiterjesztése, szervezetté tétele
- Településszövetségi együttműködések fokozása
- Testvérvárosi (testvér-települési) kapcsolatok kialakítása, fejlesztése
- Az kulturális együttműködés gazdasági alapjainak erősítése
- Az együttműködések marketing és informatikai szempontú fejlesztése

2. Középtávon

Közös települési fejlesztési programok kidolgozása

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Kulturális események és testvér-települési kapcsolatok száma **(db)**
- Új kapcsolatok száma **(db)**
- A testvértelepülések, illetve nemzetközi kapcsolatokból eredően a vállalkozói réteggel való együttműködések száma **(db)**

Hatás indikátor

- A kistérség gazdasági élete fellendül
- Új kapcsolatok kiépítése valósul meg
- Közös projektek valósulnak meg
- Jobb érdekérvényesítő szerep

A megvalósításban segítő partnerek

- Helyi vállalkozók
- A kistérség önkormányzatai
- Helyi civil szervezetek
- Kistérségi menedzser

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- ROP
- GVOP
- KIOP
- HEFOP
- Leader+

Közösségi Kezdeményezések

Interreg

Culture 2000

Youth 2000-2006

Nemzetközi alapítványok forrásai

Kormányzati források

Civil szervezetek pályázati forrásai

Beavatkozási terület

VII/4. A civil szervezetek térségi szerepének megerősítése

Elérendő cél

- Stratégiai cél:** Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.
- Specifikus cél:** Civil szervezetek erősítése, az általuk elvégzett feladatok körének bővítése, a társadalmi kohézió erősítése.

Indoklás

A civil szervezetek kommunikációja fejlesztésre szorul a térségben. A kommunikációs csatornák számát bővíteni, a párbeszéd aktivitását és gyakoriságát pedig növelni kellene a szereplők között.

A települések nagy részében a lakosság passzív a települést és térséget érintő ügyekben. Az önkormányzatok számára lényeges feladat, a település lakosságának meggyőzése arról, hogy véleményük fontos számukra.

Ebbe a munkába szükséges a kistérségi civil szervezetek hatékony bevonása. Az Edelényi Kistérség „alvó” civil szervezeteinek mozgósításával rendkívüli erőforrások aktivizálhatók, melyek kihasználására komoly szüksége van a kistérségnek.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A kommunikáció erősítésével erősödik a kistérségi közösség összetartozás érzése és az egyének tájékozottsága is.

A települések hatékony fejlesztése csak az önkormányzatok, a vállalkozók, a civil szervezetek és a lakosság együttműködésével képzelhető el.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Civil szervezetek támogatása, segítése (informatikai háttér biztosítása, jogi tanácsadás, stb.)
- Együttműködések kezdeményezése
- Fórumok szervezése

2. Középtávon

- Civil szervezetek programjainak támogatása

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Bejegyzett civil szervezetek és általuk (ténylegesen) végzett tevékenységek száma **(db)**
- A civil szervezetek által benyújtott pályázatok száma **(db)**

Hatás indikátor

- A civil szféra ismertégének és elismertségének javulása
- Az együttműködési készség fejlődése

A megvalósításban segítő partnerek

- A kistérség önkormányzatai
- Helyi civil szervezetek
- Kistérségi menedzser
- Kistérségi társulás

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

Közösségi kezdeményezések

- Interreg
- Culture 2000
- Youth 2000-2006

Nemzetközi alapítványok forrásai

Kormányzati források

Beavatkozási terület

VII/5. Testvér kistérségi kapcsolatok kialakítása

Elérendő cél

Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: Hatékony együttműködés kialakítása. A kistérségi jó gyakorlat átvétele, adaptálása ezzel javítva a kistérség külső és belső megítélését.

Indoklás

A kistérség hazai és külföldi kapcsolatai bővítésre szorulnak. A fejlesztésekben, programokban való részvétel fontos gazdasági érdek. A települések érdeke, hogy új kapcsolatokat keressenek, mert általuk a kistérségben számos területen fejlesztések valósulhatnak meg.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A kapcsolatok építésének egyik legelterjedtebb formáját jelentik napjainkban a testvérvárosi, testvér-települési kapcsolatok. A testvér-települési kapcsolatokban azonban még sok, az eddigiekben kihasználatlan lehetőség rejlik a térségben.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Kistérségi szinten negyedévenként egyeztető, értékelő fórumok tartása az érintettekkel a testvér kapcsolatok fejlesztésének aktualitásairól, teendőiről
- Közös testvér-kistérségi rendezvények, attrakciók megtartása

2. Középtávon

- Tematikus kistérségi hálózat kialakítása

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Kulturális események és testvér-települési kapcsolatok száma **(db)**
- Új kapcsolatok száma **(db)**
- A beruházások száma **(db)**
- A testvértelepülések, illetve nemzetközi kapcsolatokból eredően a vállalkozói együttműködések száma **(db)**

Hatás indikátor

- A kontaktusok gazdasági területen is megjelennek, így a kistérség gazdasági élete fellendül
- Új kapcsolatok kiépítése valósul meg
- Közös projektek valósulnak meg
- Jobb érdekérvényesítő szerep

A megvalósításban segítő partnerek

- Civil szervezetek
- Lakosság
- Települési önkormányzatok vezetői
- Kistérségi menedzser
- Helyi vállalkozók
- Testvértelepülések vállalkozói

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- ROP
- GVOP
- KIOP
- HEFOP
- Leader+

Közösségi kezdeményezések

Interreg

Culture 2000

Youth 2000-2006

Nemzetközi alapítványok forrásai

Kormányzati források

Beavatkozási terület

VII/6. A pályázati aktivitás növelése

Elérendő cél

Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: A kommunikáció áramlás fokozása a pályázati lehetőségek hatékony kihasználása, valamint a pályázatok megvalósításának és utógondozásának elősegítése a témával kapcsolatos információk cseréjének hatékonyabbá tétele.

Indoklás

A különböző pályázati források bevonása önálló települési, mikro-térségi, de legfőképpen kistérségi közös érdek. Egy térség fejlettségi szintje függ a beáramló pályázati pénzek mennyiségétől.

A pályázati források már rövidebb távon is érezhető fejlődést eredményeznek. A forrásbevonás sikere az előkészítő munkában rejlik. Az infrastrukturális projektek esetében a szükséges tervek, tanulmányok, engedélyek, stb. elkészítése, beszerzése alapvető feltétele a pályázati források megszerzésének.

A saját forrás biztosítása, szinte minden kistérségi önkormányzat számára gondot jelent.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A kistérségi érdek a Strukturális Alapokból, közösségi és hazai forrásból származó forrásbevonás. Ehhez elengedhetetlen a gazdasági szereplők felkészítése.

Fonztos a vállalkozások forrás-abszorpciós képességét javítása.

Ezáltal növekszik a kistérségbe bevonható támogatási források nagysága és a vállalkozók, pénzügyintézetek és a közsféra hatékony együttműködése eredményeként nőhet a tőkebeáramlás.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Kistérségi, mikrotérségi, települési együttműködés kezdeményezése és fenntartása
- A társulás részéről induló kezdeményezés: fórumok szervezése, ötlet-ládák kihelyezése, fogadóórák tartása

- Civil együttműködés fejlesztése
- Együttműködés pénzüzetekkel
- Lobbytevékenység erősítése
- Szervezett projektelőkészítő tevékenység
- Térségfejlesztő, pályázatíró-menedzser képzés beindítása

2. Középtávon

- Határon átnyúló pályázati kapcsolatok fokozása

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Nyilvános fórumokon megjelentek száma **(fő)**
- Új pályázati ötletek száma **(db)**
- Az önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésével megvalósuló közös projektek, száma **(db)**

Hatás indikátor

Az eredményes pályázatok javítják a kistérség jövedelemtermelő képességét.

A megvalósításban segítő partnerek

- Települési Önkormányzatok
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Pénzüzetek
- Civil szervezetek
- Vállalkozók
- Kistérségi menedzser

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- ROP
- GVOP
- KIOP
- HEFOP
- Leader+

Nemzetközi alapítványok forrásai

Kormányzati források

Beavatkozási terület

VII/7. A lakosság kötődésének erősítése, szemléletformálása

Elérendő cél

Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: A lakosság kötődésének erősítése képzetesebb rétegek, elsősorban fiatalok elvándorlásának megállítása. A lakosság hatékonyabb bevonása a kistérség életébe, az információáramlás biztosítása, a pozitív szemlélet kialakítása.

Indoklás

A lakosság fokozottabb együttműködésével a település és térség fejlesztése hatékonyabbá, a település pedig egy önmaga jövőjét befolyásolni képes közösséggé válik.

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

A közmeghallgatások és lakossági fórumok részvételi aránya alacsony. Fontos feladat a lakosok szemléletének formálása. Éreztetni kell velük hogy véleményük fontos és érvényesülni tud, hiszen csak ekkor lehet várni tőlük, hogy valóban aktívan részt vegyenek a települést érintő munkákban.

A lakossági szemléletformálás jó eszköze lehet interaktív közösségi rendezvények, tájékoztató fórumok, gyűlések, előadások szervezése, ami erősíti a társadalmi kohéziót.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Véleménykérő rendezvények szervezése
- Ötletládák kihelyezése
- Lakosság kötődését erősítő akcióterv kidolgozása
- Előadások megszervezése
- Előadások tartása
- Tájékoztató, véleménykérő fórumok tartása

2. Középtávon

- A visszacsatolások elemzése beépítése a további akciótervbe

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- Tájékoztató fórumokon megjelentek száma **(fő)**
- Az elkészült akciótervek száma **(db)**
- Interaktív közösségi rendezvényeken megjelentek száma **(fő)**
- Lakossági megnyilvánulások száma **(db)**
- Ötletládákba bedobott, illetve Internetes honlapokon közzétett lakossági észrevételezések, javaslatok üzenetek száma **(db)**

Hatás indikátor

- A lakosság nyitottabbá válása, passzivitásának megszűnése
- Közmeghallgatásokon, lakossági fórumokon megjelentek számának növekedése
- A lakosokban tudatosul, hogy a települési és térségi fejlesztések kulcsszereplői
- Lakossági kommunikáció fejlődése
- A lakosok aktívabb közreműködése, szerepvállalása a települési és térségi fejlesztésében

A megvalósításban segítő partnerek

- Kistérség Területfejlesztési Társulása
- Lakosság
- A társulási önkormányzatok
- Civil szervezetek
- Vállalkozók
- Kistérségi menedzser

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)

- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Strukturális Alapok forrásai

- AVOP
- ROP
- GVOP
- KIOP
- HEFOP
- Leader+

Közösségi kezdeményezések

Interreg

Culture 2000

Youth 2000-2006

Nemzetközi alapítványok forrásai

Kormányzati források

Beavatkozási terület

VII/8. Az Aggteleki Nemzeti Park és a kistérség egyéb szervezeteinek fokozottabb együttműködése

Elérendő cél

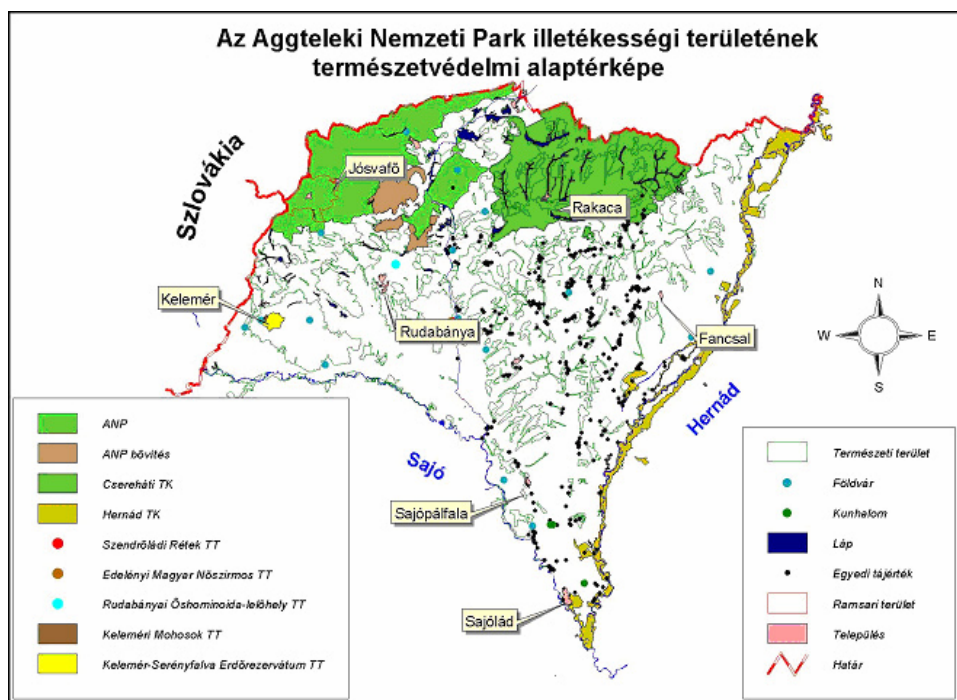
Stratégiai cél: Az életminőség személyi, környezeti és infrastrukturális feltételeinek javítása.

Specifikus cél: Kommunikáció javításával az Aggteleki Nemzeti Park, mint a kistérség egyik meghatározó szervezete és a kistérség más szervezetei együttgondolkodásának és közös térségi fejlesztések kimunkálásának elősegítése az egész kistérség fejlesztése érdekében.

Indoklás

Az Aggteleki Nemzeti Park Észak-Magyarország karsztvidékén - a hajdani Gömör – Torna-karszt részeként - a Sajó- és a Hernád folyó között, mintegy 20 000 hektár területen működik. 1995-ben az UNESCO Világörökség Bizottsága a Aggteleki- és a Szlovák-karszt Baradla barlangot Világörökség rangra emelte.

Az alábbi térkép az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területét mutatja be.

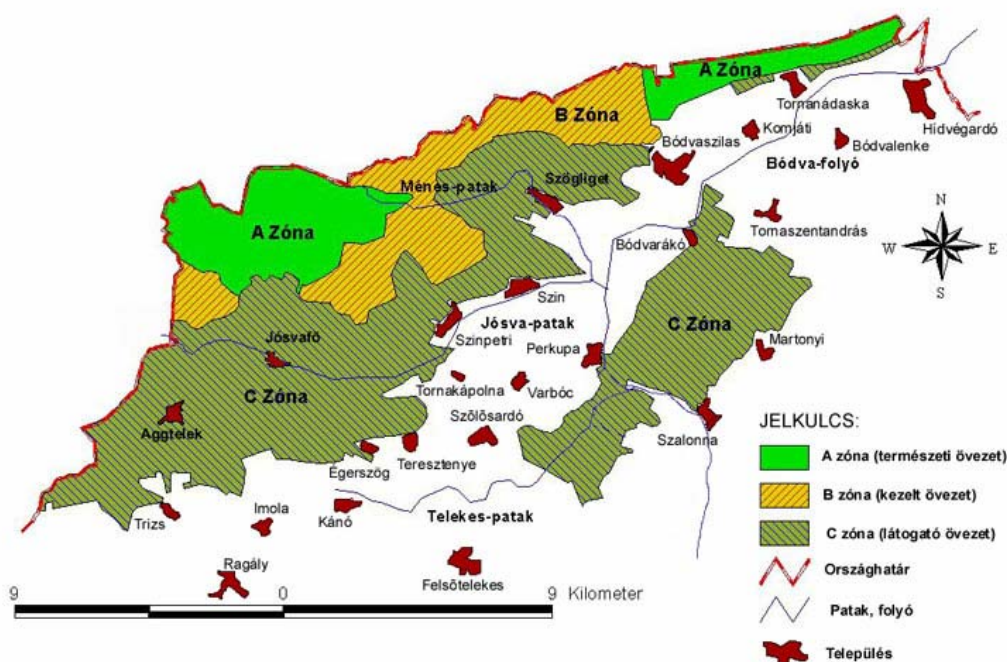
Forrás: ANP honlap (www.anp.hu)

A térképen látható, hogy a Nemzeti park az Edelényi Kistérség jelentős részét lefedi.

A fent leírtakhoz hozzávesszük az Aggteleki Nemzeti Park kezelési zónáit, még jobban látható a Nemzeti Park térségi szerepének fontossága.

A kistérség konszenzuson alapuló fejlődése szempontjából fontosnak ítéljük az Aggteleki Nemzeti Park és a térség más társadalmi és gazdasági szereplői együttműködésének javítása, a rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb kihasználása érdekében.

Az Aggteleki Nemzeti Park zónabeosztása

Forrás: ANP honlap (www.anp.hu)

A beavatkozási terület szöveges bemutatása

Az együttműködés fejlesztése érdekében fontos a helyi szervezetek, a lakosság bevonása a Nemzeti Park tevékenységébe. Ugyanakkor szintén fontos a Nemzeti Park bevonása a kistérség mindennapi életébe.

Elvégzendő feladatok

1. Rövidtávon

- Az Aggteleki Nemzeti Park, a Kistérségi Társulás, illetve a települési önkormányzatok rendszeres konzultációja
- Közös fórumok megrendezése a lakosság, az érintett szervezetek (önkormányzatok, civilek, vállalkozók) bevonásával
- Oktatási intézményekkel szorosabb kapcsolat kialakítása

2. Középtávon

- Olyan akciósorozatok kimunkálása, amely keretében a társadalom széles csoportjai vonhatók be a tevékenysége
- Az Aggteleki Nemzeti Park és a települési önkormányzatok közös térségmarketing tevékenységének kimunkálása (közös kiadványok, szórólapok, honlapokon banner, vagy hyperlink csere)

3. Hosszú távon

- A rövid-és középtávú feladatok folytatása, a tapasztalatok és visszacsatolások értékelése és beépítése a további munkába

Eredmény indikátor

- A témában megtartott fórumok, rendezvények száma **(db)**
- A témában megtartott fórumokon, rendezvényeken részt vettek száma **(db)**
- Az együttműködésbe bevont civil szervezetek száma **(db)**
- Az iskolában oktatott, környezetvédelemmel kapcsolatos órák száma **(tanóra)**
- A lakosságot a tevékenységekbe bevonó akciók száma **(db)**

Hatás indikátor

- Az Aggteleki Nemzeti Park és a kistérség szervezeteinek javuló kapcsolata
- A kistérség lakosságának szemléletváltozása
- A térségi lakosság és a kistérségbe érkezők elégedettsége

A megvalósításban segítő partnerek

- Aggteleki Nemzeti Park
- Települési Önkormányzatok
- Kistérségi társulás
- Civil szervezetek
- Lakosság
- Oktatási intézmények

Illeszkedés a stratégia más prioritásaihoz

- A humán erőforrás fejlesztése (I. prioritás)
- A gazdaság fejlesztése (II. prioritás)
- Idegenforgalom (III. prioritás)
- Társadalmi környezet (IV. prioritás)
- Infrastruktúra fejlesztése (V. prioritás)
- Környezetvédelem (VI. prioritás)

Finanszírozási források

Kormányzati források

Civil szervezeti pályázati források

IRODALOMJEGYZÉK

1. Koleszár Krisztián: Hídvégardó, Fejezetek a község történetéből
Hídvégardó, 2001.
2. Koleszár Krisztián: Magyarország kistérségei, Edelény és térsége
CEBA Kiadó, 2004.
3. Hornyák Gyula: A királyné faluja, MESZES
Meszes, 2000.
4. Borsod Volán Rt.: B-A-Z Megye Autóbusz Menetrendje (2004-2005.)
5. Bogsán Gyula – Koleszár Krisztián: Falvak a Galyaságban és mellékén
Perkupa, 2002.
6. Koleszár Krisztián: Galyaság, Új Folyam, 12-15. szám
Galyasági Településszövetség, 2003.
7. Dr. G. Fekete Éva: Kistérségi Vidékfejlesztési Kalendárium 2001-2002.
KIFESZ, 2002.
8. Dr. G. Fekete Éva: Kistérségi Vidékfejlesztési Kalendárium 2003-2004.
KIFESZ, 2004.
9. Dr. G. Fekete Éva: A térség mely élni akar II/1. - Turisztikai fejlesztések
REG-LEX Bt. Edelény, 1998.
10. Dr. G. Fekete Éva: A térség mely élni akar II/2. – Kézműves program
REG-LEX Bt. Edelény, 1998.
11. Dr. G. Fekete Éva: A térség mely élni akar II/3. – A határmenti együttműködés
programja
REG-LEX Bt. Edelény, 1998.
12. Aradi Mária – Dobos Endre: Barangolások a Gömör-Tornai-karszton
Galyasági Településszövetség, 2003.
13. Székely Kinga: Jósvalő
Aggteleki Nemzeti Park, 1999.
14. Dr. G. Fekete Éva: Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek 2004. év I. évfolyam 1.
szám
MTA Regionális Kutatások Központja, 2004.

15. KSH B-A-Z Megyei Igazgatósága: Statisztikai Évkönyv 2003.
KSH B-A-Z Megyei Igazgatósága, 2004.
16. Baukó Tamás – Nagy Imre: A fenntartható fejlődés és az Alföld
MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2003.
17. Ángyán József –Tardy János – Vajdáné Madarassy Anikó (szer.): Védett és érzékeny
területek mezőgazdálkodásának alapjai
Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2003.
18. Kovács Ferenc – Bodó Imre – Seregi János – Udovecz Gábor: Óshonos állataink és
termékeik, a hungarikumok
MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2003.
19. Dr. Csatári Bálint – Kovács Donát (szer.): A nemzeti parkok helye és szerepe a
területfejlesztésben
MTA RKK Alföldi Tudományos Intézet, Kecskemét, 2003.
20. Kovács Ferenc – Kovács János – Banczerowski Januszné (szerk.): Lehetőségek az
agrártermelés környezetbarát fejlesztésében
MTA Agrártudományok Osztálya, Budapest, 2001.
21. Aggteleki Nemzeti Park, a Tourinform és a Galyasági Településszövetség által kiadott
szórólapok